

REGULATIV

for

amtsvandløb nr. 3810

Hjortvad Å

(Ribe Å's vandløbssystem)

i

Sønderjyllands amt

Bilag 5

Tillæg til regulativ for Hjortvad Å

Tillægget er udarbejdet på grundlag af lov nr. 302 af 9. juni 1982 om vandløb samt flg. bekendtgørelser:

- Bek. nr. 632 af 23. juni 2001 om lov om vandløb,
- Bek. nr. 49 af 15. februar 1985 om klassifikation og registrering af vandløb om regulativer for offentlige vandløb.
- Endvidere er tillægget udarbejdet iht. bekendtgørelse nr. 424 af 7. september 1983 om vandløbsregulering, herunder restaurering af vandløb.

Det eksisterende regulativ for amtsvandløbet Hjortvad Å juni 1997 "REGULATIV for amtsvandløb nr. 3810 Hjortvad Å" er fortsat gældende, i det omfang bestemmelserne ikke ophæves eller ændres af dette tillæg.

Tillægsregulativet omfatter de ændringer af Hjortvad Å, som gennemførelsen af Hjortvad Å – projektet medfører, dvs. ændringer af vandløbets skikkelse, hvor gydestrygene anlægges.

Vedligeholdelsesbestemmelserne for Hjortvad Å er uændrede.

Vandløbsstrækningen omfattet af tillægsregulativet
St. 9491 til st. 16287(gl. stationering)

Bestemmelser i tillægsregulativet

Rettelse side 7

I regulativets afsnit ”3.1 Sikring af vandafledningsevnen og miljøkvalitet – vandløbets dimensioner” indføres (ændringer er vist med *kursiv*):

Station m	Bundkote m (DNN)	Bundbredde	Fald %	Anlæg	Bemærkninger
9067	18,31	x	x	x	Indløb Møllebro
9075	18,20				
9491	17,77				Indløb stryg
<i>9622</i>	<i>17,11</i>				<i>Udløb stryg</i>
10116	16,82				Indløb stryg
<i>10180</i>	<i>16,50</i>	3,5			<i>Udløb stryg</i>
10978	16,03				Tilløb fra højre Grydebæk
11088	15,96				Indløb stryg, gangbro
<i>11201</i>	<i>15,28</i>	x			<i>Udløb stryg</i>
11733	14,97				Indløb stryg
<i>11837</i>	<i>14,45</i>				<i>Udløb stryg</i>
12878	13,82		0,6	1,5	Indløb stryg
12965	13,38				<i>Udløb Stryg</i> Indløb Knorborg Bro
13619	12,99	4,00			Amtsskel mellem Ribe og Sønderjyllands amter
13949	12,79				Indløb stryg
13968	12,45				Udløb stryg
14946	11,86	x			Indløb stryg
<i>15024</i>	<i>11,39</i>				<i>Udløb stryg</i>
15266	11,25				Indløb Hjortvad Bro
		5,00			
16210	10,68		x		Indløb stryg
<i>16287</i>	<i>10,29</i>		0,7		<i>Udløb stryg</i>
16518	9,97	x	x	x	Tilløb fra venstre, Kemsgård Bæk

Rettelse s. 11:

I regulativets afsnit "4.2 Stryg, styrt og stemmeværker" indføjes (ændringer er vist med *kursiv*):

9491 Gydestryg - 131 m langt - fald 5 o/oo

10116 Gydestryg - 64 m langt - fald 5 o/oo

11088 Gydestryg - 113 m langt - fald 6 o/oo

11733 Gydestryg - 104 m langt - fald 5 o/oo

12878 Gydestryg - 87 m langt - fald 5 o/oo

13949 Gydestryg - 19 m langt - fald 25 o/oo

14946 Gydestryg - 78 m langt - fald 6 o/oo

16210 Gydestryg - 77 m langt - fald 5 o/oo

INDHOLDSFORTEGNELSE

<u>afsnit</u>	<u>side</u>
0 Forord	3
1 Grundlaget for regulativet	4
2 Vandløbets beskrivelse, stationering og målsætning	5
3 Vandløbets vandafledningsevne og miljøkvalitet	6
4 Registrering af forskellige vandløbsforhold	10
5 Administrative bestemmelser	18
6 Bestemmelser om sejlads	19
7 Bredejerforhold..	20
8 Vedligeholdelse	22
9 Regulativets revision og ikrafttræden	25

BILAGSFORTEGNELSEBilag

- A Topografisk kort, 1 : 25.000
- B Teknisk ordforklaring
- C Redegørelsesdel. Grundlag og konsekvenser
- D Retningslinier for miljøkvaliteten i vandløbet

0 Forord

Et vandløbsregulativ omhandler alle forhold i og omkring et vandløb vedrørende:

- Vandløbets fysiske tilstand,
- Vandløbets løbende vedligeholdelse, og
- Vandløbsmyndighedens, lodsejeres og brugeres rettigheder og pligter i forbindelse med vandløbet.

Regulativets første del indeholder:

- En kort beskrivelse af grundlaget for udarbejdelsen af regulativet (afsnit 1),
- En vandløbsbeskrivelse (afsnit 2 - 4 inkl.); d.v.s. beliggenhed, fysiske tilstand og en registrering af forskellige vandløbsforhold, samt
- En gennemgang af de administrative bestemmelser, d.v.s. en beskrivelse af vandløbets bredejerforhold, vedligeholdelse og benyttelse iøvrigt (afsnit 5 - 9 inkl.).

Regulativets anden del er en bilagsdel. Bilagene indeholder bl. a. en teknisk vurdering af de afvandingsmæssige forhold. Desuden forklares baggrunden for de ønskede målsætninger for vandløbets fysiske tilstand, og i en "**Teknisk ordforklaring**" gives en alfabetisk oversigt af de anvendte begreber og fagudtryk. Endelig omfatter bilagene et topografisk kort i målestokken 1:25.000 (4 cm = 1 km), hvorpå vandløbets forløb m.m. er vist.

Vandløbets aktuelle længde- og tværprofiler kan, som resultat af den seneste opmåling, ses efter ønske ved henvendelse til vandløbsmyndigheden.

Luffotos af vandløbet (1:4000) med matrikulære oplysninger og indlagte højdekurver (ækvivistanse 2,5 m) fremvises efter ønske eller kan rekvireres hos vandløbsmyndigheden.

Uddybende forklaring af regulativets grundlag og besvarelse af alle tekniske spørgsmål fås ligeledes ved henvendelse til vandløbsmyndigheden:

Sønderjyllands Amt
Miljø- og Vandløbsvæsenet
Vandløbsafdelingen
Jomfrustien 2
6270 Tønder

1 Grundlaget for regulativet

Dette regulativ er en revidering af de tidligere gældende regulativer for amtsvandløbet **Hjortvad Å** i Sønderjyllands amt. Regulativet erstatter således følgende tidligere gældende regulativer helt eller delvist med alle gældende kendelser og retsdokumenter:

- 1 Del af kommunevandløb nr. 1 i Skrave sogn, Farris bæk, Rødding kommune af 15. januar 1974 fra regulativets st. 4.181 til st. 5.129, der efter aftale med Rødding kommune er optaget som amtsvandløb den 1. januar 1990, og
- 2 Haderslev Amts Hovedvandløb nr. 2a, Hjerting Aa, af 11. december 1948 fra regulativets st. 0 til st. 8.054, og
- 3 Regulativ for amtsvandløbet Hjortvad å, st. 8.054 - st. 17.938 i Haderslev og Ribe amter af 27. maj 1955 (Sønderjyllands amt) og 22. september 1955 (Ribe amt).

Regulativet er udarbejdet med udgangspunkt i de faktiske fysiske forhold og på basis af den seneste opmåling af vandløbet fra april 1995. - Desuden er regulativet i overensstemmelse med Sønderjyllands amts senest godkendte regionplan.

Grundlaget for regulativrevisionen er lov nr. 302 af 9. juni 1982 om vandløb, ændret den 19. maj 1992, og Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985 om "klassifikation og registrering af vandløb og om regulativer for offentlige vandløb" med ændring nr. 569 af 1. juli 1993.

2 Vandløbets beskrivelse, stationering og målsætning

2.1 Vandløbets beliggenhed

Amtsvandløbet **Hjortvad Å** ligger i Rødding og Ribe kommuner og indgår i Ribe Å's vandløbssystem.

Amtsvandløbet **Hjortvad Å** er fortsættelsen af kommunevandløb nr. 1, Farris Bæk i Skrave Sogn, Rødding kommune. Amtsvandløbet starter fra vestsiden af bro for kommunevej nr. 150, Gastrupvej i Langetved, og det slutter ved stryget i st. 19.012, ca. 253 meter nedenfor Kalvslund bro. **Hjortvad Å** er grænsevandløb mellem Ribe og Sønderjyllands amter fra st. 13.619 ved Knorborg til st. 18.711 ca. 43 meter øst for Kalvslund Bro. Fra st. 18.711 til st. 19.012 løber **Hjortvad Å** i Ribe Amt, men administreres efter aftale af Sønderjyllands Amt. Herfra fortsætter **Hjortvad Å** som amtsvandløb i Ribe Amt.

Regulativet omfatter i alt 19.012 m åbent vandløb. Det samlede topografiske opland ved stryget ca. 253 meter vest for Kalvslund Bro er på ca. 116 km².

Vandløbets præcise beliggenhed ses på bilag A; topografisk kort i mål 1:25.000.

2.2 Vandløbets stationering

Vandløbet er stationeret i medstrøms retning fra begyndelsespunktet ved vestsiden af bro ved kommunevej 150, Gastrupvej i Langetved, og til endepunktet ved stryget ca. 253 meter nedenfor Kalvslund Bro.

Stationeringen svarer til afstanden fra begyndelsespunktet i meter og er vist på bilag A.

2.3 Vandløbets målsætning

Hjortvad Å er i amtets senest godkendte regionplan recipientkvalitetsmålsat som følger:

fra station	til station	målsætning
0	19 012	Laksefiskevand (B ₂ - vandløb)

3 Vandløbets vandafledningsevne og miljøkvalitet

3.1 Sikring af vandafledningen og miljøkvaliteten - vandløbets dimensioner

Hjortvad Ås vedligeholdelse skal ske med henblik på at sikre vandafledningsevnen og den politisk vedtagne miljøkvalitet.

Sikring af vandafledningen

For at sikre vandafledningsevnen er der taget udgangspunkt i de dimensioner, der har været gældende i de hidtidige regulativer (se afsnit 1). Den vandafledningsevne, som disse dimensioner har sikret lodsejere ved vandløbet, er hidtil blevet opfyldt. Nærværende regulativ vil fremover sikre lodsejerne en vandafledningsevne, der svarer til det, der er angivet i de hidtidige regulativer.

Fra begyndelsepunkter i st. 0 til st. 1.139 fastlægger det hidtidige regulativ udelukkende bundbredde og dybde under terræn. For denne strækning fastlægges en bundkote og et fald, svarende til en lejedybde på 0,95 meter under terræn. For strækningen fra st. 1.139 til st. 1.456 ved indløbet til broen ved Elmegård ændres bundbredde, bundkote og fald i forlængelse af koter og fald for den ovenfor liggende strækning.

Den seneste opmåling fra april 1995 har vist, at **Hjortvad Å** på flere strækninger har udviklet sig til at være både dybere og bredere end angivet i det hidtidige regulativs dimensioner. Disse dimensioner skal fremover betragtes som teoretiske værdier, der anvendes ved beregningen af den hidtidige maksimale vandafledningsevne, der er grundlaget for vandløbets vedligeholdelse.

Vandløbets dimensioner.

De hidtidige regulativmæssige dimensioner for **Hjortvad Å** vil fortsat være gældende og er som følger:

Station m	Bundkote m (DNN)	Bund bredde m	Fald ‰	Anlæg	Bemærkninger
0	30,90	x	x	x	Start, udløbet af bro, Gastrupvej
104	30,68				Udløb markbro
545	29,75	1,6	2,1	så stort at sider- ne kan holde	Udløb markbro
834	29,14				Tilløb fra højre, Lundsbæk
1 456	27,82	x	x	x	Udløb bro, Hjerting Skovvej
1 941	27,35	2,0	0,98	1,0	Tilløb fra venstre, Skovbæk
2 391	26,91				Tilløb fra højre, Krogstrup Grøft
3 028	26,28	x	x	x	

(fortsættes)

Station m	Bundkote m (DNN)	Bund bredde m	Fald ‰	Anlæg	Bemærkninger
3 028	26,28	x	x	x	
A 3 681	25,22				Indløb bro, Indv. 504, Foldingbrovej
3 944	24,80		1,64	1,0	Indløb Mejeribro
4 879	23,28				Spang
— 5 278	22,64				Indløb Møgelose Bro = <i>Tornumvej</i>
5 918	21,60		x	x	Tilløb fra venstre, Rødding Bæk
B 6 094	21,42	2,5	1,06		Tilløb fra venstre, Rasselbæk
6 300	21,20				Tilløb fra venstre, Brøstrup Bæk
7 946	19,45				Spang
— 9 067	18,31	x	x		Indløb Møllebro
9 075	18,20		1,00		Udløb Møllebro
9 491	17,77		x		Indløb stryg
9 507	17,18				Udløb stryg
10 116	16,82	3,5	0,60	1,5	Indløb stryg
10 128	16,53		imellem strygene		Udløb stryg
10 978	16,03				Tilløb fra højre, Grydebæk
11 088	15,96				Indløb stryg, gangbro
11 107	15,34	x			Udløb stryg
C 11 733	14,97	x			Indløb stryg
11 751	14,50	x			Udløb stryg
12 878	13,82	x			Indløb stryg
12 887	13,43	4,00			Udløb stryg
12 965	13,38				Indløb Knorborg Bro
13 619	12,99				Amtsskel mellem Ribe og Sønderjyl- lands amter på højre bred (nordsiden)
13 949	12,79				Indløb stryg
13 968	12,45				Udløb stryg
14 946	11,86	x			Indløb stryg
14 958	11,43				Udløb stryg
— 15 266	11,25				Indløb Hjortvad Bro
16 210	10,68	5,00	x		Indløb stryg
16 229	10,17		0,7		Udløb stryg
16 518	9,97	x	x	x	Tilløb fra venstre, Kemsgård Bæk

(fortsættes)

Bestemmelser i tillægsregulativet

Rettelse side 7

I regulativets afsnit ”3.1 Sikring af vandafledningsevnen og miljøkvalitet – vandløbets dimensioner” indføjes (ændringer er vist med *kursiv*):

Station m	Bundkote m (DNN)	Bundbredde	Fald %	Anlæg	Bemærkninger
9067	18,31	x	x	x	Indløb Møllebro
9075	18,20				
9491	17,77				Indløb stryg
9622	17,11				Udløb stryg
10116	16,82				Indløb stryg
10180	16,50	3,5			Udløb stryg
10978	16,03				Tilløb fra højre Grydebæk
11088	15,96				Indløb stryg, gangbro
11201	15,28	x			Udløb stryg
11733	14,97				Indløb stryg
11837	14,45		0,6	1,5	Udløb stryg
12878	13,82				Indløb stryg
12965	13,38				Udløb Stryg Indløb Knorborg Bro
13619	12,99	4,00			Amtsskel mellem Ribe og Sønderjyllands amter
13949	12,79				Indløb stryg
13968	12,45				Udløb stryg
14946	11,86	x			Indløb stryg
15024	11,39				Udløb stryg
15266	11,25				Indløb Hjortvad Bro
16210	10,68		x		Indløb stryg
16287	10,29		0,7		Udløb stryg
16518	9,97	x	x	x	Tilløb fra venstre, Kemsgård Bæk

Station m	Bundkote m (DNN)	Bund bredde m	Fald ‰	Anlæg	Bemærkninger
16 518	9,97	x	x	x	Tilløb fra venstre, Kemsgård Bæk
16 642	9,88				Indløb markbro
17 199	9,50	5,00	0,7	1,5	Indløb markbro
18 711	8,44				Amtsskel mellem Ribe og Sønderjyl- lands amter
18 754	8,42				Indløb Kalvslund Bro
19 012	8,24	x	x	x	Indløb stryg, gangbro. Hjortvad Å forsætter som amtsvandløb i Ribe amt.

For at sikre den politisk vedtagne miljøkvalitet som laksefiskevand (B₂ - vandløb), skal **Hjortvad Å** leve op til Miljøstyrelsens kvalitetskrav (jvf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1983) med hensyn til vandkvalitet og vandløbets fysiske forhold.

Kravet til vandkvaliteten kan reguleres gennem tilladelser til spildevandsudledning og hensyntagen til vandløbets okkerbelastning. Kravet til vandløbets fysiske forhold tilgodeses gennem valget af miljøvenlige vedligeholdelsesmetoder.

3.2 Kontrol af vandafledningsevne og miljøkvalitet

Hjortvad Ås vandafledningsevne kontrolleres mindst hvert 5. år. På strækninger, hvor der erfaringsmæssigt er risiko for aflejringer, foretages kontrollen af vandafledningsevnen oftere. Kontrollen udføres ved enten at måle samhörrende værdier af vandstand og vandføring på en eller flere stationer i vandløbet, eller ved opmåling eller pejling af vandløbets skikkelse.

Viser målingerne, at vandafledningsevnen er mindre end den regulativmæssige vandafledningsevne, vil der blive foretaget vedligeholdelsesindgreb.

Hjortvad Ås miljøkvalitet kontrolleres løbende på grundlag af smådyr-faunaens sammensætning. Herved konstateres vandløbets aktuelle miljøtilstand, som så kan sammenlignes med vandløbets politisk vedtagne målsætning. Vandløbsmyndigheden kan på denne baggrund vurdere vedligeholdelsesmetoder m.m. for at opnå/fastholde den ønskede miljøkvalitet.

4 Registrering af forskellige vandløbsforhold

4.1 Broer, overkørsler m.v

Over **Hjortvad Å** fører følgende broer:

fra station	til station	tekst
101	104	Markbro af beton, vandslug 2 m. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
542	545	Markbro af beton, vandslug 2 m. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
1 452	1 456	Bro, Hjerting Skovvej, vandslug 3,10 m. Vedligeholdes af Rødding kommune.
3 681	3 694	Bro, Indv. 504, Foldingbrovej, vandslug 3,90 m. Vedligeholdes af Sønderjyllands amt.
3 944	3 950	Mejeribro, Mejerivej, vandslug 4,50 m. Vedligeholdes af Rødding kommune.
4 879	4 880	Spang. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
5 278	5 287	Møgellosebro, Tornumvej, vandslug 4,70 m. Vedligeholdes af Rødding kommune.
7 946	7 947	Spang. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
9 067	9 075	Møllebro, Hygummark, vandslug 5,00 m. Vedligeholdes af Rødding kommune.
11 088	11 090	Gangbro over styrt, vandslug 3,50 meter. Vedligeholdes af Sønderjyllands amt.
12 965	12 975	Kastbjerg Bro (Knorborg Bro), Gammelmark, vandslug 3,75 m. Vedligeholdes af Rødding kommune.
15 266	15 275	Hjortvad Bro, Nymark, vandslug 7,10 m. Vedligeholdes af Ribe og Rødding kommuner.
16 642	16 645	Markbro. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
17 199	17 202	Markbro. Vedligeholdes af brugerne og ejerne af de tilstødende matrikler.
18 754	18 759	Kalvslund Bro, Kalvslundvej, vandslug 7,0 m. Vedligeholdes af Ribe kommune

4.2 Stryg, styrt og stemmeværker

I **Hjortvad Å** er registreret følgende stryg, styrt og stemmeværker:

station	tekst
9 491	Stenstryg ca. 16 meter langt.
10 116	Stenstryg ca. 12 meter langt.
11 088	Stenstryg ca. 19 meter langt.
11 733	Stenstryg ca. 18 meter langt.
12 878	Stenstryg ca. 9 meter langt.
13 949	Stenstryg ca. 19 meter langt.
14 946	Stenstryg ca. 12 meter langt.
16 210	Stenstryg ca. 19 meter langt.

Rettelse s. 11:

I regulativets afsnit "4.2 Stryg, styrt og stemmeværker" indføjes (ændringer er vist med *kursiv*):

- 9491 Gydestryg - 131 m langt – fald 5 o/oo*
- 10116 Gydestryg - 64 m langt – fald 5 o/oo*
- 11088 Gydestryg - 113 m langt – fald 6 o/oo*
- 11733 Gydestryg - 104 m langt – fald 5 o/oo*
- 12878 Gydestryg - 87 m langt – fald 5 o/oo*
- 13949 Gydestryg – 19 m langt – fald 25 o/oo*
- 14946 Gydestryg – 78 m langt – fald 6 o/oo*
- 16210 Gydestryg – 77 m langt – fald 5 o/oo*

4.3 Restaureringsforanstaltninger

Der er foretaget følgende restaureringsforanstaltninger i **Hjortvad Å**:

I **Hjortvad Å** er samtlige betonstyrte bygget om til stenstrøg.

De nævnte restaureringsforanstaltninger er foretaget for at forbedre vandløbets fysiske variation og for at give fisk og andre vandløbsdyr bedre mulighed for at vandre op og ned i vandløbet. Herved forbedres mulighederne for at opnå/fastholde vandløbets målsætninger.

4.4 Vandløbskrydsninger

Ved **Hjortvad Å** er der registreret følgende krydsninger:

Station	Krydsningsart	Tilladelse - dato	Bemærkninger
3 980	Vandledning	21.12.1982	ca. 30 meter nedstrøms Mejeribro Ejer: I/S Rødding Vandværk
4 037	Højspændingskabel	26.05.1981	ca. 87 meter nedstrøms Mejeribro Ejer: Midtsønderjyllands Elforsyning (MSE).
5 305	Biogasledning	08.08.1989	ca. 18 meter nedstrøms Møgelmo- se Bro. Ejer: Linkogas.
10 943	Tele-kabel	17.09.1996	Ejer: Teledanmark, Region Søn- derjylland.
15 107	Elkabel foret med 110 mm PEL-rør	07.06.1979	ca. 160 meter opstrøms Hjortvad Bro. Ejer: Elforsynings-Andels- skabet Sønderjyllands Vestkyst (EASV).
18 114	Telekabel	27.02.1979	Tele Sønderjylland
18 769	Vandledning	28.10.1994	ca. 10 meter nedstrøms Kalvslund Bro. Ejer: Ribe kommune.

4.5 Beplantninger

På vandløbsarealet langs **Hjortvad Å** er der registreret følgende skyggegivende beplantninger:

fra ca. st.	til ca. st.	Beplantningens art	Vandløbsside
15 290	16 050	3 rækker danske løvfældende træer og buske (plantet 1992).	venstre side (syd siden)

4.6 Vandstandsskalaer, målestationer og målebroer

Til kontrol af vandafledningsevnen kan vandløbsmyndigheden opsætte vandstandsskalaer, målestationer og målebroer. Disse fjernes igen, når der ikke er behov for dem.

Ved **Hjortvad Å** er anbragt følgende vandstandsskalaer, målestationer og målebroer:

station	tekst
0	Vandstandsskala opsat på af udløbssiden af bro, Langetvedvej. Topskala 32,00 m DNN.
1 460	Vandstandsskala ca. 8 meter ovenfor bro, Hjerting Skovvej. Topskala 30,00 m DNN.
3 700	Vandstandsskala ca. 6 meter nedenfor bro, Indv. 504, Foldingbrovej. Topskala 27,00 m DNN.
5 287	Vandstandsskala opsat på udløbssiden af Møgelmoose bro, Tornumvej. Topskala 24,00 m DNN
9 058	Vandstandsmåler, Mylog ca. 9 meter ovenfor Møllebro, Hygummark.
9 075	Vandstandsskala opsat på udløbssiden af Møllebro, Hygummark. Topskala 20,00 m DNN
12 975	Vandstandsskala opsat på udløbssiden Kastbjerg Bro (Knorborg Bro), Gammelmark. Topskala 15,00 m DNN
15 288	Vandstandsskala ca. 13 meter nedenfor Hjortvad Bro, Nymark. Topskala 13,00 m DNN
18 759	Vandstandsskala opsat på udløbssiden af Kalvslund Bro, Kalvslundvej. Topskala 9,50 m DNN, (opsat af Ribe amt).

4.7 Okkerpotentielle områder

På bilag A er vist de arealer i **Hjortvad Ås** opland, der af Landbrugsministeriet er udpeget som okkerpotentielle.

I disse områder må der ikke påbegyndes nye eller ændres bestående udgrøftninger og dræninger uden amtsrådets tilladelse, jvf. § 2 i Lov om okker, lov nr. 180 af 8. maj 1985.

4.8 Å-beskyttelseslinier

Det er ikke tilladt at placere bebyggelse, campingvogne og lignende eller foretage beplantning eller ændringer i terrænet inden for en afstand af 150 m fra vandløbet, jvf. Naturbeskyttelsesloven af 3. januar 1992, § 16.

Ovenstående gælder for alle offentlige vandløb med en regulativmæssig bundbredde på mindst 2 m, men undtaget herfra er:

- Foranstaltninger, der efter vandløbsloven er meddelt påbud om eller tilladelse til (f.eks. beplantninger foretaget langs vandløbet af restaureringsmæssige hensyn, jvf. afsnit 4.5),
- Gentilplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver,
- Driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervene, og
- Andre områder, der efter den hidtidige lovgivning har været undtaget.

Følgende strækninger af Hjortvad Å er omfattet af ovenstående:

fra station	til station
1 456	19 012

5 Administrative bestemmelser

Sønderjyllands Amtsråd er vandløbsmyndighed for **Hjortvad Å**, og har ansvar for vandløbets administration, vedligeholdelse og tilsyn.

På strækningen af **Hjortvad Å** fra st. 13.619 og til st. 18.711 er vandløbet grænsevandløb mellem Sønderjylland og Ribe amter, hvorfor vandløbsmyndigheden her er delt mellem de to amter. Efter aftale vedligeholdes vandløbet her af Sønderjyllands Amt. På strækningen af **Hjortvad Å** fra st. 18.711 til st. 19.012 er Ribe Amt vandløbsmyndighed, men efter aftale vedligeholdes vandløbet også her af Sønderjyllands Amt.

Vandløbet med bygværker m.m. skal vedligeholdes således, at den fastlagte vandafledningsevne opretholdes under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten (omtalt i afsnit 3.1.). Dette betyder desuden, at der ikke må benyttes eller anlægges vadesteder for kreaturer og køretøjer. I stedet kan der, mod gebyr for sagsbehandlingen, meddeles tilladelse fra vandløbsmyndigheden til etablering af markoverkørsler. Sagsbehandling for flytbare overkørsler er gebyrfri.

Omkostningerne ved vandløbets vedligeholdelse påhviler vandløbsmyndigheden, mens bygværker vedligeholdes af de respektive ejere og brugere.

6 Bestemmelser om sejlads

Sejladsforbud

I henhold til Sønderjyllands amtsråds vedtagne tillægsregulativ for amtsvandløb af 2. marts 1992 er sejlads på **Hjortvad Å** ikke tilladt.

Sejladsforbuddet gælder ikke for lodsejeres sejlads med ikke-motordrevne fartøjer ud for egen ejendom eller for vandløbsmyndighedens sejlads i forbindelse med vedligeholdelse og tilsyn.

Endvidere kan vandløbsmyndigheden give sejladstilladelse til andre myndigheder, foreninger og personer, der udøver fiskepleje i vandløbet eller kontrolopgaver i henhold til anden lovgivning.

7 Bredejerforhold

7.1 Vedligeholdelsesvilkår

Ejere og brugere af arealer, der ligger langs med vandløbet, har pligt til at tåle det nødvendige vedligeholdelsesarbejdes udførelse, uden at der kan kræves erstatning for de derved påførte gener. Dertil hører også kørsel med materialer og maskiner langs vandløbet i et 8 meter bredt arbejdsbælte.

Bygninger, bygværker, faste hegn, beplantninger og lignende faste anlæg må ikke anbringes nærmere end 8 m fra vandløbets øverste kanter uden vandløbsmyndighedens tilladelse.

I forbindelse med vedligeholdelse og tilsyn med vandløbet har vandløbsmyndigheden ret til færdsel langs vandløbet samt på de til vandløbet førende adgangsveje.

7.2 Dyrkningsfrie bræmmer

Dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring, anbringelse af hegn og opførelse af bygværker må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 meter fra vandløbets øverste kant.

Undtaget herfra er beplantninger langs vandløbet, der virker væksthæmmende for grøden, jvf. afsnit 4.5, og hegning ved løsdrift, jvf. afsnit 7.3.

7.3 Hegning ved løsdrift

Benyttes arealer langs vandløb til græsning for løsgående husdyr, skal bredejerne anbringe og vedligeholde forsvarlige og effektive trådhegn langs med og mindst 1,0 m fra vandløbskanten.

Trådhegn langs vandløbet og tværgående trådhegn indtil 8 m fra vandløbskanterne, har ejerne pligt til at fjerne med 1 uges varsel, hvis vandløbsmyndigheden skønner det nødvendigt af hensyn til en evt. maskinel udførelse af vedligeholdelsesarbejdet. - Ubenyttede trådhegn og hegns-pæle må ikke henlægges på vandløbets bræmmer og sideskråninger.

7.4 Kreaturvanding

Bredejere må oppumpe vand fra vandløbet til kreaturvanding med mulepumpe eller vindpumpe, hvis pumpeindsugningen placeres så tæt på vandkanten, at den ikke er til gene for vandets frie løb eller vedligeholdelsesarbejdet.

For at undgå at vandingspumper bliver beskadiget under udførelse af vandløbsvedligeholdelsen, skal indsugningen til pumperne være tydeligt markeret. Vandløbsmyndigheden har ingen erstatningspligt for eventuelle skader på pumpeanlæg i forbindelse med vedligeholdelsesarbejdet.

Ud over dette må der ikke benyttes eller anlægges vandingssteder i eller omkring vandløbet.

Ifølge vandforsyningslovens bestemmelser må der ikke tages vand fra vandløbet til andre formål end kreaturvanding uden vandløbsmyndighedens tilladelse.

7.5 Vandstand og vandkvalitet

Der må ikke ledes vand bort fra vandløbet, foretages ændringer i vandløbets vandstand eller foretages andet, der hindrer vandets frie løb.

Ifølge miljøbeskyttelsesloven må vandløbet ikke tilføres stoffer, der kan forurene vandet, ligesom sådanne stoffer ikke må oplægges på vandløbsarealet eller så tæt på vandløbet, at der er fare for at vandet forurenes.

Der må derfor ikke gødskes eller anvendes sprøjtemidler inden for en afstand af 1 m fra vandløbskanterne.

7.6 Regulering og tilløb

Regulering; d.v.s. enhver ændring af vandløbets skikkelse, herunder vandløbets forløb, bredde, bundkote, skråningsanlæg samt en evt. rørlægning af vandløbet, må kun finde sted med vandløbsmyndighedens tilladelse. Nye tilløb og tilløb, der reguleres, kan vandløbsmyndigheden kræve forsynet med en 5 m bred overkørsel ved tilløbets udløb i vandløbet til brug for transport af vedligeholdelsesmateriel.

7.7 Drænudløb

Nye drænudløb må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse anbringes dybere end 20 cm over den bundkote, der er angivet i regulativets dimensionsskema (pkt. 3.1).

Udløb fra dræn skal sikres således, at udløbene ikke gør skade på vandløbets sideskrånninger og brinker, og må ikke være til gene for vedligeholdelsesarbejdet. Andre udløb til vandløbet må kun anlægges efter forud indhentet tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

I forbindelse med dræning skal bestemmelserne i lov nr. 180 af 8. maj 1985 om okker følges.

Omkostninger ved anlæg, vedligeholdelse, drift og reparation af drænrør og andre rørledninger med udløb i vandløbet, er vandløbsmyndigheden uvedkommende. Ved spuling af dræn må okkerholdigt spulevand og sand ikke udledes i vandløbet. Dette skal i stedet opsamles og eventuelt spredes på de tilstødende arealer.

7.8 Erstatningsansvar og straffebestemmelser

I tilfælde af beskadigelse af vandløbet (inkl. sideskrånninger og bræmmer), beplantninger langs vandløbet, bygværker og tekniske installationer (målestationer, målebroer, skalapæle etc.) eller såfremt der bliver foretaget andet i strid med dette regulativ eller vandløbsloven, kan vandløbsmyndigheden kræve genoprettelse af den tidligere tilstand.

Såfremt et påbud ikke efterkommes inden udløbet af den fastsatte frist, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne på den skyldiges regning.

Er der fare for, at betydelig skade kan ske f.eks. på grund af usædvanlige nedbørsforhold, pludseligt tørbrud eller andre udefra kommende ekstraordinære begivenheder, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne uden påbud og på den skyldiges regning.

Overtrædelse af bestemmelserne i dette regulativ kan straffes med bøde.

8 Vedligeholdelse

8.1 Vedligeholdelsens udførelse

Vandløbsmyndigheden afgør om vedligeholdelsen skal udføres i entreprise eller ved egen foranstaltning, ligesom vandløbsmyndigheden selv vælger vedligeholdelsesmetode.

Vedligeholdelsen af de enkelte vandløbsstrækninger skal udføres således, at vandløbets fysiske tilstand og miljøkvalitet er i overensstemmelse med de fastsatte målsætninger.

8.2 Vedligeholdelsesgener

Ved tilrettelæggelsen af vedligeholdelsesarbejdet skal ulemper og gener, som bredejere skal tåle, søges fordelt ligeligt på begge sider af vandløbet.

8.3 Grødeskæring

Grødeskæring i **Hjortvad Å** foretages én gang årligt, og i et omfang efter behov. Skæringen foretages i perioden:

15. august til 15. september - strækningen fra st. 0 ved bro, Langetvedvej til st. 9.067 ved Møllebro.

15. september til 15. oktober - strækningen fra st. 9.067 ved Møllebro til st. 19.012 ved indløbet til stryget ca. 250 meter nedenfor Kalvslund Bro.

For at opretholde vandafledningsevnen kan grøden skæres en ekstra gang i løbet af vækstperioden efter vandløbsmyndighedens skøn når lodsejerne anmoder herom.

Under grødeskæringen skal der så vidt muligt efterlades ubeskadiget grøde i vandløbets sider, og vandløbsbunden må ikke beskadiges. Grøden må højst skæres i et omfang, der svarer til de regulativmæssige dimensioner.

8.4 Bundoprensning af aflejret materiale

Såfremt den fastlagte vandafledningsevne ikke er opfyldt p.g.a. bundaflejringer skal vandløbsmyndigheden iværksætte oprensning af aflejret materiale; normalt sker det i perioden fra 15. august til 1. oktober.

Bundoprensning iværksættes kun, når den målte vandafledningsevne er mindre end den vandafledningsevne, der beregningsmæssigt fremkommer ved at benytte vandløbets teoretiske dimensioner.

Oprrensningen må kun ske inden for vandløbets regulativmæssige bundbredde, og skal udføres således, at kun sand-, slam- og mudderaflejringer fjernes, mens sten og grusbund efterlades uskadt. Hvor vandløbet naturligt har udviklet sig til større dimensioner end nævnt i regulativet foretages normalt ikke udfyldning eller udjævning.

Det skal tilstræbes, at vandløbskanterne henligger i naturlig tilstand, hvorfor de ikke afrettes. Desuden skal overhængende brinker og træødder i vandløbet bevares.

Lovligt etablerede drænudløb i vandløbet vil blive frilagt i forbindelse med den almindelige vedligeholdelse, såfremt der rettes henvendelse til vandløbsmyndigheden herom.

8.5 Slåning af sideskråninger og banketter

Slåning af sideskråninger foretages kun, såfremt den fastlagte vandafledningsevne væsentligt begrænses af vegetationen på sideskråningerne, eller såfremt denne vegetation hindrer udførelsen af nødvendig grødeskæring.

Selvsåede træer og buske på uhensigtsmæssige voksesteder, samt dominerende vegetation af f.eks. brændenælde, bjørneklo, tidsel og skræppe, kan dog fjernes.

8.6 Beplantninger langs vandløbet

Skyggegivende træer og buske, der kan medvirke til at begrænse grødevæksten i vandløbet, skal bevares.

Vedligeholdelse, beskæring og evt. fornyelse af beplantninger på vandløbsarealet foretages af vandløbsmyndigheden.

8.7 Grødeopsamling

Afskåren grøde skal opsamles og fjernes fra vandløbet efter grødeskæringen af vandløbsmyndigheden. Hvor det findes mest hensigtsmæssigt kan vandløbsmyndigheden etablere grødeopsamlingspladser. Dette vil i givet fald ske efter nærmere aftale med de pågældende lodsejere.

Flydende grøde, der - også uden for grødeskæringsperioden - samler sig ved vandløbets bygværker, skal fjernes af bygværksejere.

8.8 Fjernelse af oplagt fyld og grøde

Ejere af arealer langs vandløbet har pligt til at fjerne eller udjævne fyld og grøde, som under vedligeholdelsen oplægges på arealer langs vandløbet. Dette skal ske inden 1. maj det efterfølgende år - eller for arealer i omdrift - umiddelbart efter afhøstning.

Udjævning af oplagt materiale skal ske i et højst 10 cm tykt lag, der ikke må lægges nærmere end 3 m fra vandløbets øverste kanter.

Det påhviler enhver ejer at være opmærksom på, om der er oplagt grøde eller oprenset materiale på hans jord, idet vandløbsmyndigheden efter tidsfristens udløb uden yderligere varsel kan fjerne eller udjævne det på ejerens regning.

Dette gælder ikke for grøde, der oplægges på grødeopsamlingspladser.

8.9 Almindelig oprydning

Under vedligeholdelsen sørger vandløbsmyndigheden for, at alle vandløbsfremmede elementer (grene, væltede træer, tilblæste eller bortkastede fremmedlegemer) opsamles og fjernes fra vandløbet og dets nærmeste omgivelser på forsvarlig vis.

Ejere af bygværker er forpligtet til at fjerne grene, grøde m.v., der hindrer vandets frie løb.

8.10 Tilsyn m.v.

Vandløbsmyndigheden fører tilsyn med vandløbet.

Lodsejere, og andre med interesse i vandløbet, der måtte ønske at deltage i tilsyn, kan træffe nærmere aftale herom med vandløbsmyndigheden.

Til varetagelse af lodsejernes interesser, kan vandløbsmyndigheden inddrage en lokal kontaktperson. Oplysning om vandløbets evt. kontaktperson fås hos vandløbsmyndigheden.

8.11 Klager.

Lodsejere, eller andre med interesse i vandløbet, som finder vandløbets vedligeholdelsestilstand eller andre forhold vedrørende vandløbet utilfredsstillende, kan rette henvendelse herom til vandløbsmyndigheden.

9 Regulativets revision og ikrafttræden

Vandløbsmyndigheden kan på ethvert tidspunkt optage nærværende regulativ til revision.

Regulativet har været offentliggjort og fremlagt til gennemsyn i 8 uger med adgang til at komme med eventuelle indsigelser og ændringsforslag i perioden 6. februar - 2. april 1996.

Regulativet er herefter vedtaget af Sønderjyllands amtsråds udvalg for teknik og miljø den 29. maj 1997.

Regulativet træder i kraft ved den endelige vedtagelse af Sønderjyllands amtsråds udvalg for teknik og miljø.

Aabenraa, den 29. maj 1997

Sven Tarp
formand

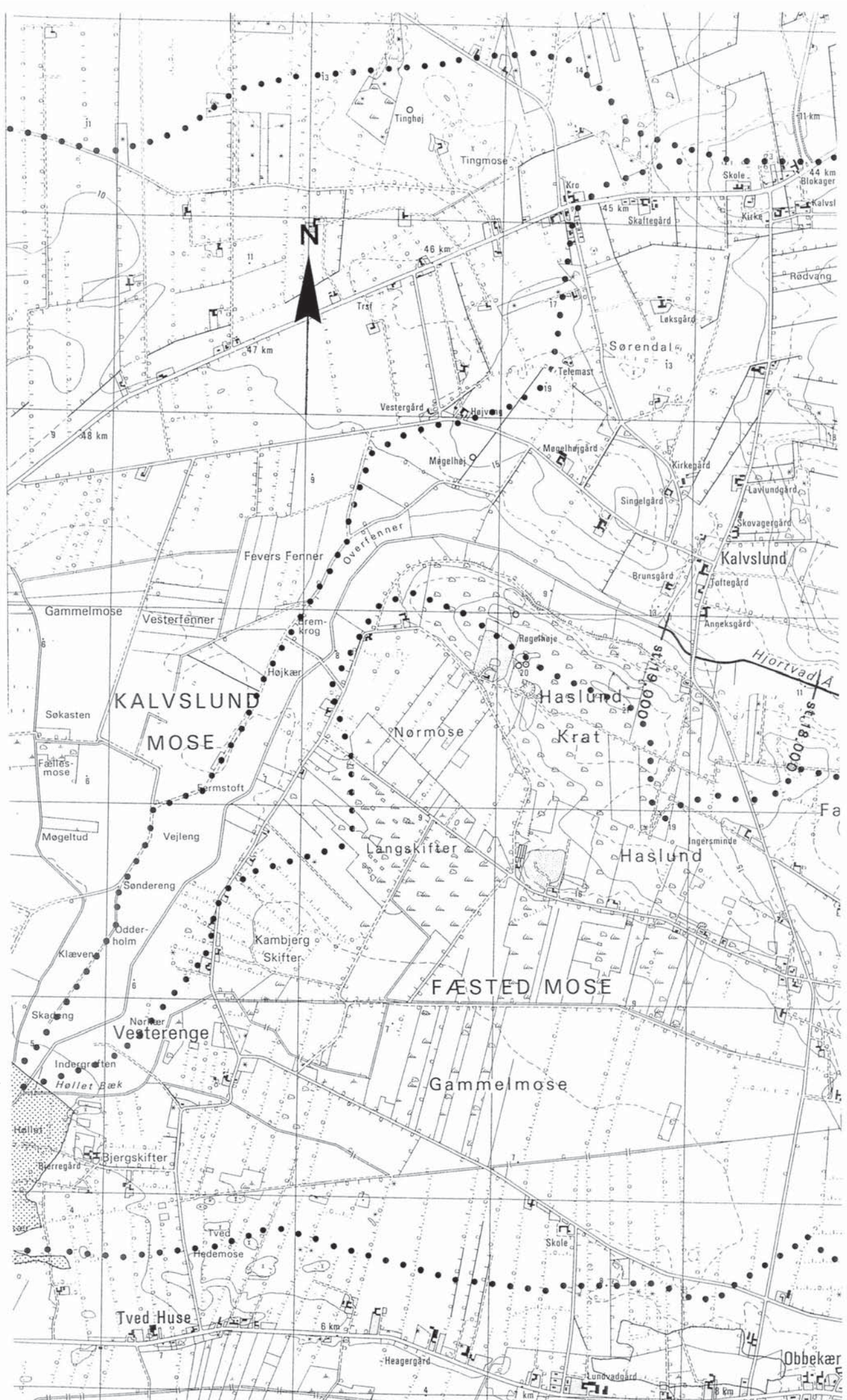

Ole Roed Jensen
miljøchef

Regulativet er godkendt af Ribe Amts udvalg for teknik og miljø den

Ribe, den 24. 6. 97

STEEN SALOMONSEN
direktør

KJELD THAMDRUP
afdelingschef

GRUNDKORT 1 : 25.000 FREMSTILLET VED
 KORT- OG MATRIKELSTYRELSEN, UDGIVET
 AF SANDERHOLM A/S MED HJØRTVAD A/S

Stavrho

Obbekær

Kirke

Fællederne

Heagergård

Tved Huse

Hedemose

Bjergskifter

Høllert

Hollet Bæk

Indergrøften

Skadeng

Klæven

Odderholm

Sondereng

Vejleng

Mogeltud

Fællesmose

Søkastan

Gammelmose

Vesterfener

Fevers Fener

Overfener

Fremkrog

Højvær

Vestergård

Trøj

Tingmose

Tinghøj

Kro

Skaltegård

Skole

Blokager

Kalvslund

Rødvang

Lundvadgård

6 km

8 km

4 km

6 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

1 km

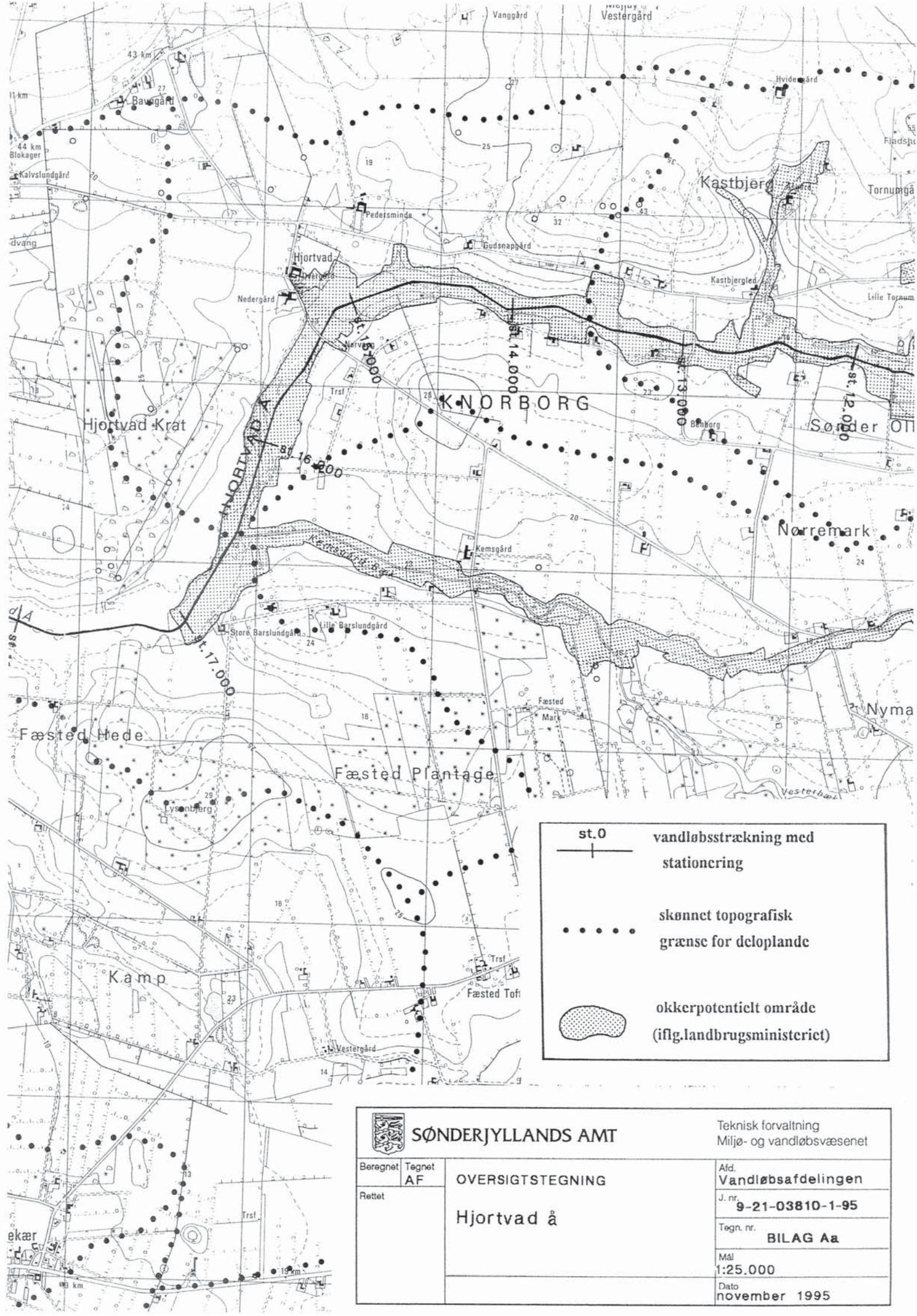
1 km

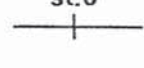

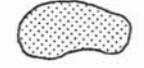
1 km

1 km

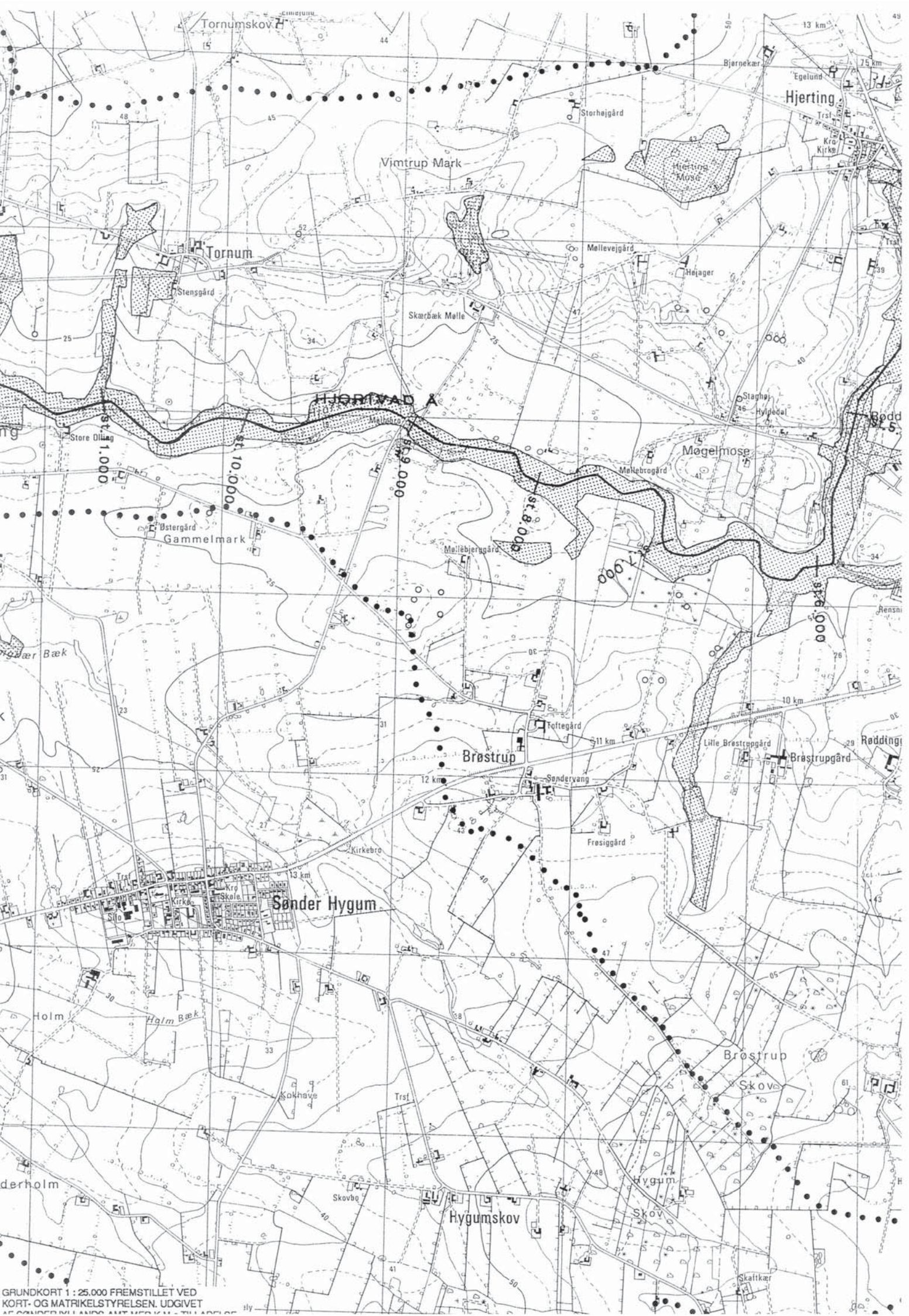
1 km

1 km

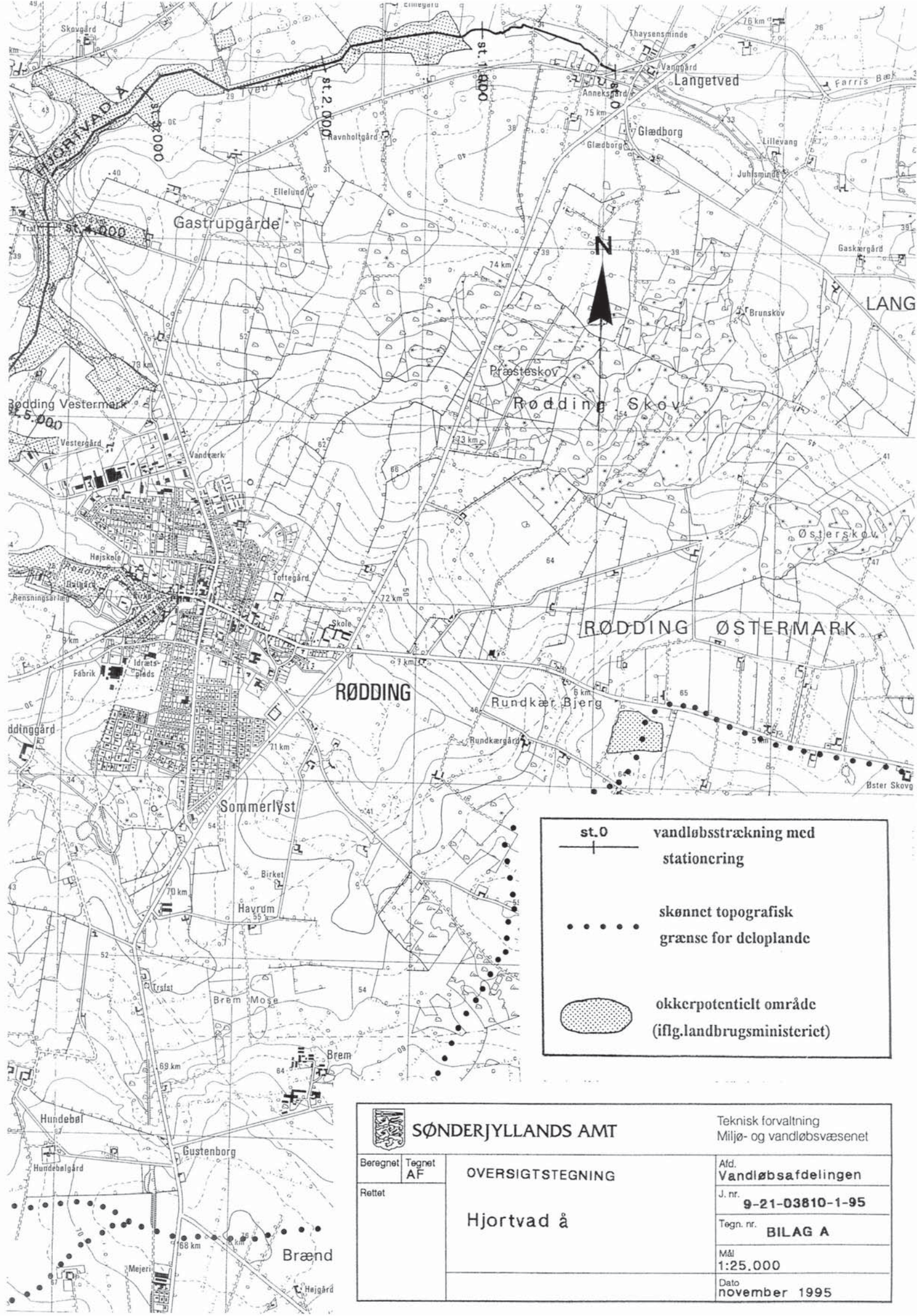

	st.0 vandløbsstrækning med stationering
	skønnet topografisk grænse for deloplande
	okkerpotentielt område (iflg. landbrugsministeriet)

 SØNDERJYLLANDS AMT		Teknisk forvaltning Miljø- og vandløbsvæsenet	
Beregnet	Tegnet	OVERSICHTSTEGNING Hjortvad å	Afd.
	AF		Vandløbsafdelingen
Rettet			J. nr.
			9-21-03810-1-95
			Tegn. nr.
			BILAG Aa
			Mål
			1:25.000
			Dato
			november 1995

GRUNDKORT 1 : 25.000 FREMSTILLET VED
KORT- OG MATRIKELSTYRELSEN. UDGIVET
AF GEODETISKE LANDS MÅLEKUNSTLIGE

	st.0 vandløbsstrækning med stationering
	skønnet topografisk grænse for deloplande
	okkerpotentielt område (iflg. landbrugsministeriet)

 SØNDERJYLLANDS AMT		Teknisk forvaltning Miljø- og vandløbsvæsenet	
Beregnet	Tegnet	OVERSICHTSTEGNING Hjørtvad å	Afd.
	AF		Vandløbsafdelingen
Rettet			J. nr.
			9-21-03810-1-95
			Tegn. nr.
			BILAG A
			Mål
			1:25.000
			Dato
			november 1995

TEKNISK ORDFORKLARING

for fagudtryk anvendt i regulativet

Fagudtrykkene er alfabetisk ordnede; ord med **fede typer** i forklaringerne henviser til fagudtryk, der er medtaget i denne oversigt. Se endvidere figuren på side 5, hvor en del af de tekniske begreber er vist.

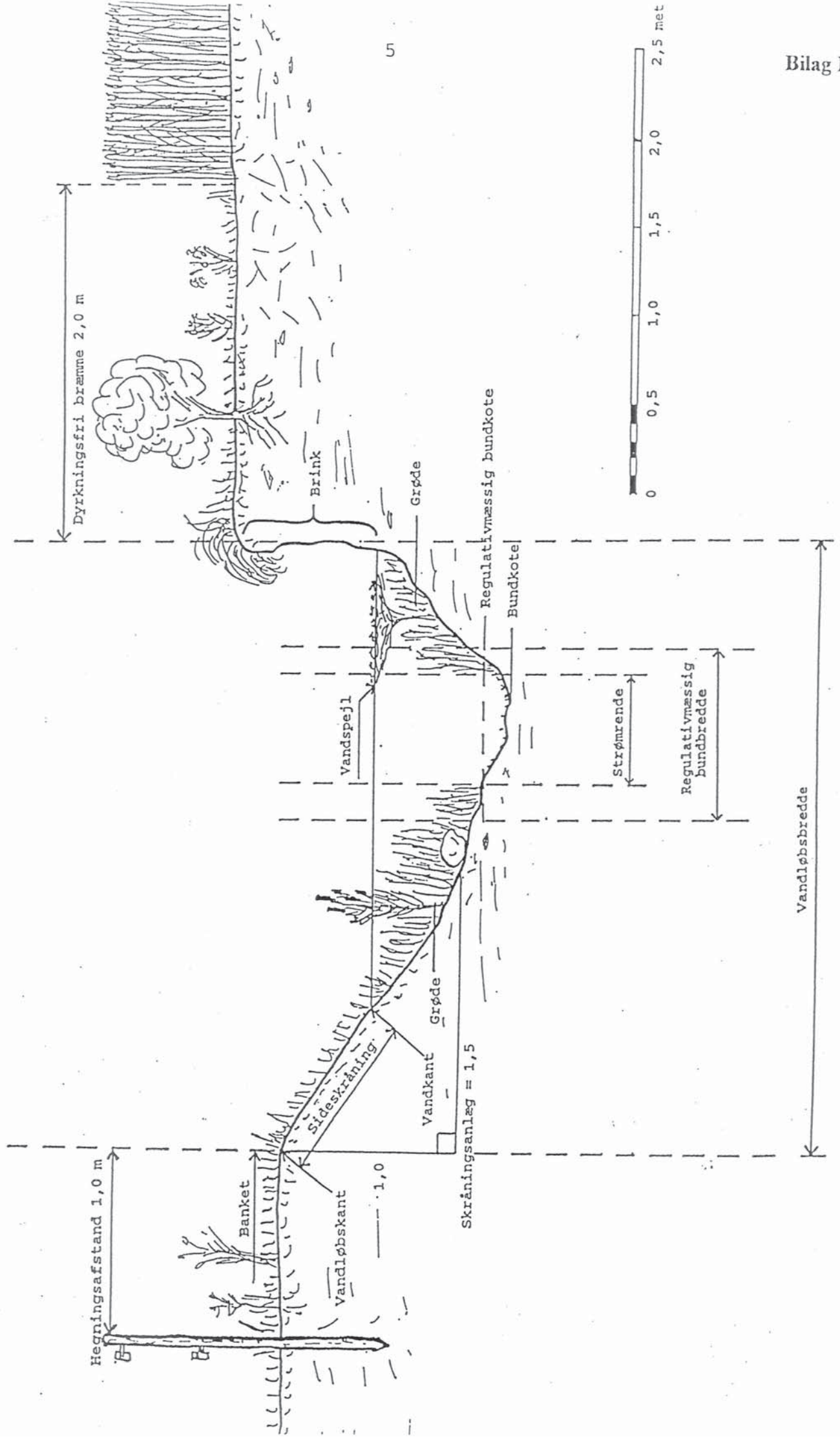
<u>"Afledning af vand"</u>	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type C); vandløb, der alene skal anvendes til afledning af vand.
<u>Banket</u>	Vandret terræn langs vandløbskant .
<u>Brink</u>	Stejl sideskråning ; kan være overhængende.
<u>Bræmme</u>	Se banket .
<u>Bundkote</u>	Kote til dybeste opmålte punkt af vandløbsbunden.
<u>Bundoprensning</u>	Fjernelse af aflejret materiale (sand, slam og/eller dynd) samt fremmedlegemer fra strørendens bund.
<u>Bygværk</u>	Jordfast anlæg, der er opført ved et vandløb; f.eks. en bro, en markoverkørsel, et stemmeværk eller lignende.
<u>Dansk Normal Nul</u>	(DNN) Det beregnede gennemsnitlige havniveau i Danmark (middelvandstanden); anvendes som officielt nulpunkt til alle danske opmålinger.
<u>Dræning</u>	Sænkning af grundvandstanden i vandlidende områder gennem drænrør.
<u>Dyrkningsfri bræmme</u>	Beskyttelseszone udlagt på banketterne langs vandløb, hvorpå der er forbud mod dyrkning og jordbehandling for at undgå trykskader og for derved at bevare og/eller forbedre miljøkvaliteten .
<u>Fald</u>	Gennemsnitsfaldet på et vandløb måles i strømrretningen og angives i ‰; f.eks. betyder et fald på 1,8 ‰, at vandløbsbunden falder med 1,8 m pr. km i strømrretningen.
<u>Fauna</u>	Dyreliv.
<u>Flodemål</u>	Aftale om hvor højt et stemmeværk må hæve vandspejlet .
<u>Flora</u>	Planteliv (vegetation).
<u>GI-punkt</u>	Officiel kote indmålt af Geodætisk Institut; anvendes som udgangspunkt til opmåling af vandløb.
<u>Grøde</u>	Planter, som har deres rodnet under vandspejlet i vandløb.
<u>Grødeskæring</u>	Afskæring af grøde .
<u>Gydebanke</u>	Område i et vandløb, hvor bunden består af små sten og/eller grus, hvori ørred, laks og stalling placerer deres æg.

" <u>Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk</u> "	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type B ₁); vandløb, der skal kunne anvendes som gyde- og yngelopvækstområde for ørred og andre laksefisk.
" <u>Karpefiskevand</u> "	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type B ₃); vandløb, der skal kunne anvendes som opholds- og opvækstområde for ål, aborre, gedde og karpefisk.
<u>Kote</u>	Præcist højdebestemt punkt angivet i meter i forhold til Dansk Normal Nul (DNN) .
" <u>Laksefiskevand</u> "	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type B 2); vandløb, der skal kunne anvendes som opvækst- og opholdsområde for ørred og andre laksefisk.
<u>Længdeprofil</u>	Udtegnning af et vandløbs bundforhold i længderetningen.
<u>Manning-tal (M)</u>	Udtryk for ruheden af et vandløbs bund og sider. Det indgår i beregningen af vandafledningsevnen og angives med et tal, der oftest ligger mellem 20 og 40. Jo større manning-tal jo lettere løber vandet.
<u>Medstrøms</u>	Retningsangivelse i vandløbsområder angivet i forhold til vandets strømretning.
<u>Miljøkvalitet</u>	Et vandløbs mulighed for at være opholds- og levested for flora og fauna .
<u>Modstrøms</u>	Retningsangivelse i vandløbsområder angivet i forhold til vandets strømretning.
<u>Mæandrere</u>	Et vandløbs naturlige evne til at slynge og sno sig (opkaldt efter Mæander; oldtidens navn for floden Büyük Menderes i Tyrkiet).
<u>Målebro</u>	Simpel, smal træbro over et vandløb, som lægges fra bred til bred på et egnet sted udvalgt af vandløbsmyndigheden. Anvendes til at stå på under måling af vandets strømhastighed.
<u>Målestation</u>	Mekanisk eller elektronisk, forsvarligt aflåst instrument, som er opsat på en målebrønd i kanten af et vandløb. Anvendes til løbende registrering af vandløbets vandspejl .
<u>Nedstrøms</u>	Retningsangivelse i vandløbsområder angivet i forhold til vandets strømretning.
<u>Okker</u>	Opløste jernforbindelser, der kan udfældes i vandløb, hvor de afsættes som rustrede belægninger på vandløbsbund, planter og dyr og dermed forringer miljøkvaliteten . Farveløs i opløst tilstand.
<u>Okkerpotentielle områder</u>	Områder, der grundet jordbundsforholdene er særligt udsat for udvaskning af okker til vandløb.
" <u>Okkerpåvirket</u> "	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type F); vandløb, påvirket af okker .

<u>Opland</u>	Et areal (nedbørsområde), hvorfra overfladevandet strømmer til et vandløb; grænsen til nabo-oplandet betegnes som vandskel.
<u>Opstrøms</u>	Retningsangivelse i vandløbsområder angivet i forhold til vandets strømretning.
<u>Q/H - kurve</u>	Grafisk afbildning af forholdet mellem et vandløbs vandafledningsevne (Q) og vandstand (H) .
<u>Recipient</u>	Vandområde (f.eks. vandløb) som modtager vand enten i form af nedbør, tilløb eller spildevand.
<u>Recipientkvalitet</u>	Politisk vedtaget målsætning for et vandløbs miljøkvalitet .
<u>Regulativmæssig bundbredde</u>	Den teoretiske bundbredde, som et vandløb beregningsmæssigt skal have, for at opfylde en i vandløbsregulativet fastlagt vandafledningsevne .
<u>Regulativmæssig bundkote</u>	Den teoretiske bundkote , der beregningsmæssigt indgår i et vandløbs vandafledningsevne . Fastlagt i vandløbsregulativet.
<u>Saprobiemetoden</u>	Biologisk metode til at vurdere et vandløbs miljøkvalitet . Miljøkvaliteten udtrykkes af artssammensætningen af de vandlevende dyr, der lever i vandløbet.
<u>Sideskråning</u>	Arealet mellem vandkant og vandløbskant .
<u>Skråningsanlæg</u>	Gennemsnitshældningen på et vandløbs sideskråning . (Et eksempel på et skråningsanlæg på 1,5 ses på figuren på side 5.)
<u>"Spildevandspåvirket"</u>	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type D); vandløb, påvirket af spildevand.
<u>Stationering</u>	Vandløbslængden opmålt i strømretningen og som regel med nulpunkt i vandløbets start; angives i meter fra nulpunktet.
<u>Stemmeværk</u>	Et fast bygværk opført for at opstemme og tilbageholde vand til anvendelse i f.eks. en vandmølle eller et dambrug.
<u>Stryg</u>	Lavvandet vandløbsstrækning med forøget strømhastighed grundet større fald og/eller mindre vandløbsbredde . - Kan også være kunstigt anlagt.
<u>Strømrrende</u>	Mæandrerende rende i et vandløb, hvor grøde bortskæres.
<u>Styrt</u>	Kunstig opstemning med springvis ændring af vandspejlet ; begrænser muligheden for fiskeopgang i et vandløb, hvorved miljøkvaliteten forringes.
<u>"Særligt naturvidenskabeligt interesseområde"</u>	Målsætning for miljøkvalitet i vandløb (type A); vandløb, hvor særlige naturelementer ønskes beskyttet.
<u>Tværsprofil</u>	Udtegning af et vandløbs bundforhold vinkelret på længdeprofil et (figuren på side 5 er et tværsprofil).

<u>Vandafledningsevne (Q)</u>	Den vandmængde, som et vandløb kan transportere pr. tidsenhed ved en given vandspejl shøjde (angives i liter eller m ³ pr. sekund); afhænger af vandløbets geometri (tværprofil og fald) og af Manningtallet .
<u>Vandføringsevne</u>	Se vandafledningsevne .
<u>Vandkant</u>	Overgang mellem vandspejl og sideskråning ; varierer med vandspejlet .
<u>Vandløbsbredde</u>	Afstanden mellem vandløbskanterne .
<u>Vandløbskant</u>	Overgang mellem sideskråning/brink og banket/bræmme .
<u>Vandløbskrydsning</u>	Passage under vandløbsbunden af f.eks. elkabler og vandledninger; tilsladelse hertil skal søges hos vandløbsmyndigheden.
<u>Vandløbsregulering</u>	Indgreb i et vandløbs fysiske tilstand. Udføres som regel for at forbedre vandafledningsevnen og ofte uden hensyntagen til miljøkvaliteten .
<u>Vandløbsrestaurering</u>	Indgreb i et vandløbs fysiske tilstand for at forbedre miljøkvaliteten .
<u>Vandløbsside</u>	Højre/venstre side af et vandløb fastlægges ved at se i strømretningen.
<u>Vandslug</u>	Det tværsnitsareal, f.eks. under en bro, som afstrømningen har til rådighed.
<u>Vandspejl</u>	Den aktuelle vandoverflade; varierer især med nedbørsmængde og grødevækst, men også med fordampning og afstrømning.
<u>Vandstand (H)</u>	Den aktuelle vanddybde målt som den lodrette afstand mellem vandspejl og vandløbsbund.
<u>Vandstandsskala</u>	Lodret cm-inddelt metalskala, hvorpå et vandløbs aktuelle vandspejl kan aflæses. Toppen af skalaen er opsat i forhold til Dansk Normal Nul (DNN) med meterangivelse påtrykt øverst.
<u>Våde perimeter</u>	Udtryk for den del af et vandløbs bund og sider, der i et tværprofil beskylles af vand; indgår i beregningen af vandafledningsevnen .
<u>Ålepas</u>	Sammenrullet "pølse" af f.eks. riskviste eller kunststof, der udlægges langs vandkanten i sturt for at give glasål en mulighed for at vandre op i vandløbet.

TVÆRPROFIL AF VANDLØB.

REDEGØRELSESD

GRUNDLAG OG KONSEKVENSER

AMTSVANDLØB NR. 3810

Hjortvad Å

1 INDLEDNING

I følge § 12 i vandløbsloven af 9. juni 1982 skal der i forbindelse med revisionen af vandløbsregulativerne udarbejdes en redegørelse, der beskriver grundlaget for og konsekvenserne af det foreliggende regulativforslag.

2 VANDLØBSLOVENS FORMÅLSPARAGRAF

§ 1. Ved denne lov tilstræbes, at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand.

Stk. 2. Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensynstagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning.

Sikring af vandafledningsevnen

Vandløbsloven fastsætter altså, at vandafledningsevnen skal sikres.

Dette er for **Hjortvad Å** sket ved at vandafledningsevnen i det nye regulativ tager udgangspunkt i den vandafledningsevne, der var en følge af det tidligere regulativs dimensioner, jvf. regulativets afsnit 3, side 6.

Sikring af miljøkvaliteten.

Den miljøkvalitet, som skal sikres samtidig med vandafledningsevnen, er fastsat ud fra andre love end vandløbsloven.

Sønderjyllands Amt udarbejder således løbende regionplaner, hvor bl.a. udviklingen og benyttelsen af det åbne land fastlægges.

For vandløbenes vedkommende er der angivet nærmere retningslinier for deres miljøkvalitet i regionplanernes afsnit vedr. overfladevandskvalitet i vandløb. Herunder indgår bl.a. **målsætningen** for det enkelte vandløb, samt retningslinier for en forbedring af **de fysiske forhold**.

I regulativets bilag D er de overordnede retningslinier for miljøkvaliteten i vandløb gengivet i deres helhed. Især retningslinierne om forbedring af vandløbenes fysiske forhold har haft betydning for udformningen af vedligeholdelsesbestemmelserne, der herefter skal være med til at sikre varierede fysiske forhold samt udvikling af mere naturligt stabile vandløb.

3 MILJØKVALITET OG MÅLSÆTNING

For at sikre den politisk vedtagne miljøkvalitet skal **Hjortvad Å** med hensyn til vandkvalitet og fysiske forhold leve op til Miljøstyrelsens kvalitetskrav (jvf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1983).

Hjortvad Å har i henhold til den gældende regionplan, jvf. regulativets afsnit 2.3 side 5, følgende målsætning:

fra station	til station	målsætning
0	19 012	Laksefiskevand (B ₂ - vandløb)

Målsætningen indebærer, at forureningstilstanden i **Hjortvad Å** ikke må være ringere end forureningsgrad II (ret svagt forurennet).

Kravet til vandkvaliteten reguleres hovedsageligt gennem tilladelser til spildevandsudledning og hensyntagen til vandløbets okkerbelastning. Kravet til vandløbets fysiske forhold tilgodeses gennem valget af skånsomme og miljøvenlige vedligeholdelsesmetoder.

Hjortvad Ås miljøkvalitet kontrolleres løbende på grundlag af smådyr-faunaens sammensætning. Herved konstateres vandløbets aktuelle miljøtilstand, som så kan sammenlignes med vandløbets politisk vedtagne målsætning. Miljøkvaliteten for **Hjortvad Å** er i følge den seneste undersøgelse foretaget i vinteren 1993/94 bedømt til at være følgende forureningsgrader:

Fra ca. st.	Til ca. st.	Forureningsgrad - Målsætning opfyldt/ikke-opfyldt
0	6 300	Overgangsformen mellem den ret svagt forurende tilstand og den ret stærkt forurenede tilstand (grad II-III) - Målsætning ikke opfyldt.
6 300	19 012	Ret svagt forurennet (grad II) - Målsætning opfyldt.

I henhold til disse senest foreliggende undersøgelsesresultater fremgår det, at **Hjortvad Å's** målsætning ikke er opfyldt på den øverste strækning fra Langetved til udløbet af Brøstrup Bæk ved Rødding, mens målsætningen er opfyldt herfra til stryget nedenfor Kalvslund Bro.

4 VÆSENTLIGE ÆNDRINGER I FORHOLD TIL DET TIDLIGERE REGULATIV

4.1. Vandafledningsevne

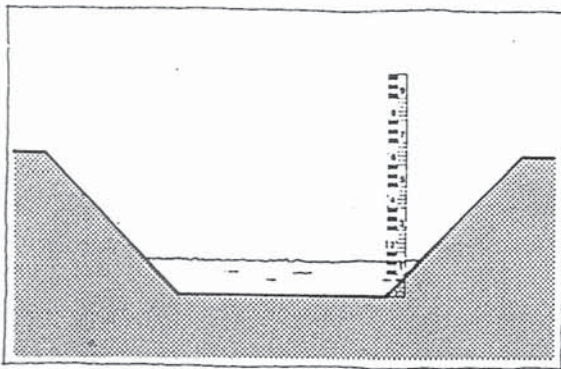
I det tidligere regulativ var vandløbets evne til at bortlede en vis vandmængde udtrykt gennem dimensionerne **bundbredde, bundkote, skråningsanlæg og fald**.

Ved at søge at opretholde disse dimensioner modarbejdes de fysiske kræfter i vandløbet, samtidig med at vandløbet fastholdes i en tilstand med en ringe grad af fysisk variation.

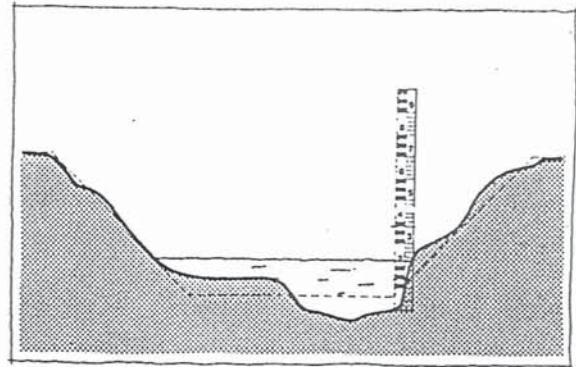
Den vandafledningsevne, som de ovennævnte dimensioner giver mulighed for, kan beregnes som en tilsvarende evne til at føre vand (vandføringsevne).

Da samme vandafledningsevne også kan opnås ved at give vandløbet andre dimensioner end de ovennævnte, behøver vandløbet ikke have de tidligere fastlagte dimensioner, for at vandafledningsevnen kan fastholdes uændret.

Forholdet kan illustreres med følgende eksempel:

Tværsnit 1.

Tværsnit 2.

Tegningen viser 2 tænkte tværsnit af et vandløb. Det ene har et geometrisk profil uden variation - i overensstemmelse med det tidligere regulativ. Det andet har en varieret bund med aflejringer og strømrende.

Begge tværsnit har samme vandafledningsevne, idet strømrønden i tværsnit 2 kompenserer for aflejringerne langs bredden. Vandløbets dimensioner, der var gældende i det tidligere regulativ, er imidlertid ikke overholdt i tværsnit 2.

Indskrænkes vedligeholdelsen til at vandløbets vandafledningsevne er sikret, betyder dette, at der ikke længere foretages unødvendige oprensninger blot for at opretholde et bestemt tværsnit (profil). Vandløbet får derimod et mere varieret forløb.

Men hvis der er tvivl om, hvorvidt vandafledningsevnen i tværsnit 2 er opfyldt, kan der foretages en beregning heraf. Vandafledningsevnen for tværsnit 2 må da ikke være ringere end den vandafledningsevne, der er beregnet på grundlag af de regulativmæssige dimensioner i tværsnit 1.

At vandafledningsevnen er som tidligere, kontrolleres ved opmåling af vandløbets dimensioner i den grødefrie periode. Hvis den opmålte skikkelse giver anledning til en ringere vandafledningsevne - og dermed en højere vandstand - end de tidligere dimensioner gav anledning til, skal der foretages et **vedligeholdelsesindgreb**.

4.2. Oprensning, dvs. opgravning af sand og slam

Hidtil:

I det tidligere regulativ blev vandløbet vedligeholdt ud fra krav til vandløbets geometriske skikkelse, angivet ved bundkote, bundbredde, skråningsanlæg og fald.

Aflejret sand skulle graves op, når der var aflejringer på 10 cm over den angivne bundkote, og kunne maksimalt udgraves til en dybde af 20 cm under bundkoten. Der blev ikke taget miljømæssige hensyn.

Fremover:

Vandløbet skal efter vedtagelsen af det nye regulativ vedligeholdes ud fra et krav til vandafledningsevnen. Dette indebærer, at vandløbet godt må antage et andet tværsnit end i det gamle regulativ, blot det kan føre den samme vandmængde.

Beregningen af **Hjortvad Å's** vandafledningsevne foretages mindst hvert 5. år. På strækninger, hvor der erfaringsmæssigt er risiko for aflejringer, foretages kontrollen af vandafledningsevnen oftere år. Kontrollen udføres ved enten at måle samhoørende værdier af vandstand og vandføring på en eller flere stationer i vandløbet, eller ved opmåling eller pejling af vandløbets skikkelse. Ved beregningen af vandafledningsevnen benyttes vandløbets teoretiske dimensioner (se afsnit 3, side 6) og et Manningtal, der ligger mellem 25 og 30.

Hvis vandafledningsevnen ikke er opfyldt på grund af sand- eller slamaflejringer, og der skal foretages en oprensning, skal der tages de nødvendige miljømæssige hensyn. Det vil sige, at sten og grus, der er med til at give en stabil vandløbsbund, ikke må graves op. Fiskeskjul som overhængende brinker, trærodde og lign. må ikke beskadiges.

Naturlige, uberørte vandløb vil altid slynge sig. Et slynget vandløb vil ofte være i balance, således at der ikke aflejres sand og mudder. For at fremme det slyngede forløb skal oprensningen derfor så vidt muligt altid foretages i en slynget strømrende.

Konsekvens:

Det vurderes, at vandløbets vandafledningsevne i vinterperioden, dvs. i det grødefri vandløb, ikke forringes i forhold til det tidligere regulativ. - I modsat fald skal der foretages et vedligeholdelsesindgreb.

4.3. Grødeskæring

Selv om vandløbets tværsnit ikke giver anledning til at foretage en oprensning af bundmateriale for at forbedre vandafledningsevnen, kan udviklingen af grøde gøre et vedligeholdelsesindgreb nødvendigt.

Hidtil:

I de tidligere regulativer var hovedreglen, at grøden skulle skæres på en sådan måde, at vandløbets fulde dimensioner holdtes grødefri. Grødeskæringen tog ingen miljømæssige hensyn, men blev udelukkende foretaget for at forbedre vandafledningsevnen. Terminerne for hvornår grødeskæringen skulle være foretaget var som følger:

Hjortvad Å fra Langetved til ca. 493 m ovenfor bro, Hjerting Skovvej (tidligere den nedre ende af kommunevandløb, Farris Bæk):

st. 0 til st. 963 1 gang årligt inden den 15. oktober

Hjortvad Å fra ca. 493 m ovenfor bro, Hjerting Skovvej til Møllebro (tidligere Hjerting Å):

st. 963 til st. 9 067 1 gang årligt inden 1. september. Mulighed for en ekstra grødeskæring efter vandløbsmyndighedens skøn.

Hjortvad Å fra Møllebro til stryget ca. 250 m nedenfor Kalvslund Bro:

st. 9 067 til st. 19 012 1 gang årligt inden 1. oktober. Mulighed for en ekstra grødeskæring efter vandløbsmyndighedens skøn.

Fremover:

Grødeskæring i **Hjortvad Å** foretages én gang årligt, og i et omfang efter behov. Skæringen foretages i perioden:

15. august til 15. september - strækningen fra st. 0 ved bro, Langetvedvej til st. 9.067 ved Møllebro.

15. september til 15. oktober - strækningen fra st. 9.067 ved Møllebro til st. 19.012 ved indløbet til stryget ca. 250 meter nedenfor Kalvslund Bro.

For at opretholde vandafledningsevnen kan grøden skæres en ekstra gang i løbet af vækstperioden efter vandløbsmyndighedens skøn når lodsejerne anmoder herom.

Under grødeskæringen skal der så vidt muligt efterlades ubeskadiget grøde i vandløbets sider, og vandløbsbunden må ikke beskadiges. Grøden må højst skæres i et omfang, der svarer til de regulativmæssige dimensioner.

Konsekvens:

Ændringen vurderes til ikke at få nævneværdig betydning for afvandingsforholdene i forhold til den tidligere grødeskæringspraksis.

Ved kun at skære grøden i et omfang, der svarer til de regulativmæssige dimensioner, vil der de fleste steder efterlades grøde i vandløbet sider. Dette vil give skjulesteder for fisk og levesteder til vandløbets smådyr.

4.4. Slåning af skråninger og banketter

Hidtil:

Tidligere blev vandløbets skråninger slået 1 gang årligt på visse strækninger.

Fremover:

Efter regulativets vedtagelse slås banketterne og bredderne som hovedregel ikke.

Konsekvens:

Ved at undlade at slå bredderne og banketterne bliver vegetation højere, hvilket giver skygge i vandløbet. Derved hæmmes grødevæksten, samtidig med at vandet bliver mere køligt og ilt-

rigt. Desuden vil planternes rødder fastholde jordpartiklerne, således at risiko for udskylning af jord og sand fra bredderne nedsættes.

4.5. Øvrige ændringer

Drænudløb:

Nye drænudløb må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse anbringes dybere end 20 cm over den bundkote, der er angivet i regulativets dimensionsskema afsnit 3, side 6.

Beplantning:

Vandløbsmyndigheden kan give tilladelse til beplantning langs vandløbet, blandt andet for at øge beskyttelsen og dermed begrænse grødevæksten i vandløbet, jvf. Vandløbslovens § 34.

Træer og buske på vandløbets kanter må ikke fjernes eller beskadiges uden vandløbsmyndighedens tilladelse.

Kreaturvanding:

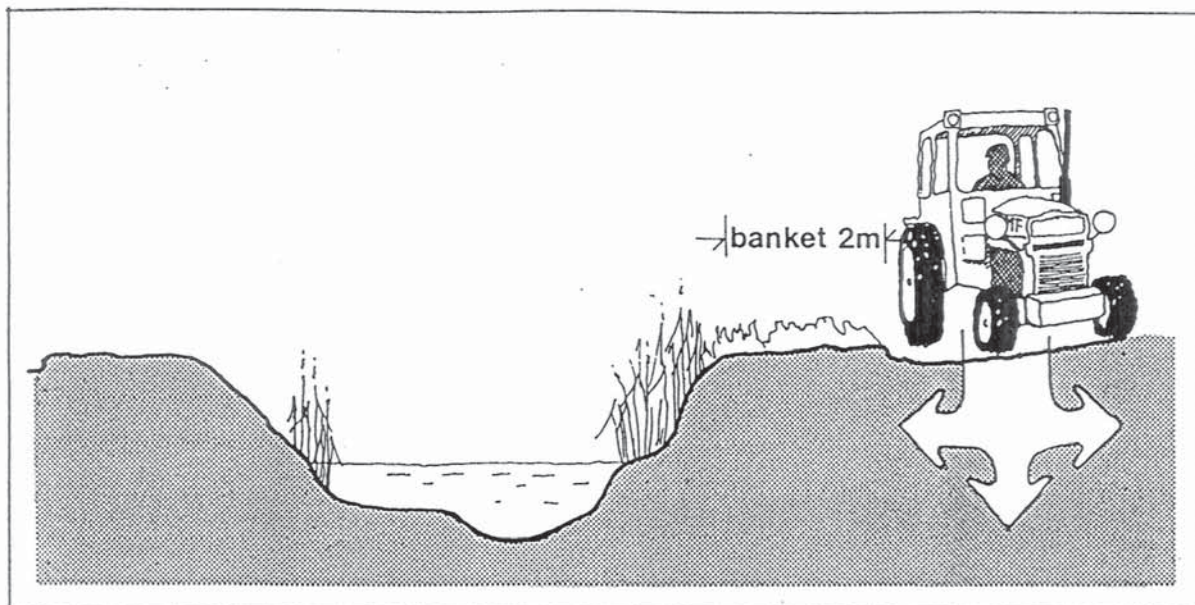
Fremover må kreaturvanding kun foregå med mule- eller vindpumpe, jvf. regulativets pkt. 7.4. Ud over dette må der ikke benyttes eller anlægges vandingssteder i eller omkring vandløbet.

Vadesteder:

Fremover må der ikke benyttes eller anlægges vadesteder for kreaturer og køretøjer. I stedet kan der etableres markoverkørsler efter indhentet tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

Dyrkningsfrie bræmmer:

Bredden af dyrkningsfrie bræmmer langs vandløbet er af Folketinget fastlagt til 2 meter, jvf. Vandløbslovens § 69. Bestemmelsen er med til at hindre, at der pløjes jord ud i vandløbet, og at vandløbets bredder skrider ud på grund af tryk fra landbrugsmaskiner; se følgende figur:

På vandløbets banketter (bræmmer) må der ikke foretages jordbehandling.

**Retningslinier
for miljøkvaliteten
i vandløbet.**

(Uddrag fra Regionplan 4.3)

3. Miljøkvalitet i overfladevand, vandløb

Målsætning:

Gennem miljøkvalitetsplanlægningen for overfladevand skal de kvaliteter i vandområderne sikres, som er af betydning for bevarelse af et alsidigt plante- og dyreliv og for menneskets hygiejniske og rekreative levevilkår.

I alle vandløb, der naturligt kunne tjene som opvækst- og opholdsområder for fisk, søges fastholdt eller etableret en vandløbskvalitet, der gør vandløbene egnede som levesteder for fisk og dermed også for en række andre dyre- og plantearter, såfremt der ikke er forhold, der taler afgørende herimod. En god vandløbskvalitet forudsætter, at vandet er rent, at der er tilstrækkeligt med vand i vandløbet, at de fysiske forhold er varierede, og at fisk og smådyr har frie passagemuligheder op og ned igennem vandløbet.

I vandløb og søer, der er målsat som fiskevande, tilstræbes gennem koordineret pleje af fiskebestandene etableret en rig og alsidig fiskefauna og fiskeproduktion til gavn for natur- og miljøkvaliteten i almindelighed og for erhvervs- og fritidsfiskeriet i både fersk- og saltvand.

Vandløb, der naturligt ikke er egnede som levested for fisk, skal rumme et alsidigt dyre- og planteliv, såfremt de naturbetingede forhold gør det muligt, og såfremt der ikke er øvrige forhold, som afgørende taler herimod.

Okkertilførslen til vandløbene må ikke forøges, og vandløbenes indhold af okker skal søges begrænset mest muligt.

Målsætningen af vandløbene foretages på baggrund af målsætningssystemet, der er vist i skemaet på næste side.

I. Målsætningssystemet	II. Grænseværdier for indholdet af ferrojern i vandløb ved administration af okkerloven		Forureningsgrader, der overholdes
Målsætning	Grænseværdier for indholdet af ferrojern (vintergennemsnit) 3)	Maksimal forøgelse af ferrojernindholdet ved gennemførelse af drænprojekter	Højest accepterede forureningsgrad (saprobiesystemet)
A Særligt naturvidenskabeligt interesseområde	0,2 mg/l	0 mg/l	II
A(F) Særligt naturvidenskabeligt interesseområde (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
B ₀ Vandløb, der skal rumme et varieret dyre- og planteliv, men som ikke er egnet som levested for fisk 2)	0,2 mg/l	0,1 mg/l	
B ₀ (F) Vandløb, der skal rumme et varieret dyre- og planteliv, men som ikke er egnet som levested for fisk (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
B ₁ Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk	0,2 mg/l	0,1 mg/l	
B ₁ (F) Gyde- og yngelopvækst område for laksefisk (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
B ₂ Laksefiskevand	0,2 mg/l	0,1 mg/l	
B ₂ (F) Laksefiskevand (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
B ₃ Karpfiskevand	0,5 mg/l	0,1 - 0,2 mg/l	
B ₃ (F) Karpfiskevand (påvirket af okker) 1)	Ingen	0 mg/l 6)	
C Vandløb, der alene skal anvendes til afledning af vand, herunder spildevand	Ingen 4)	Individuelt 4)	II-III
Ikke-målsatte vandløb	Ingen 5)	Individuelt 4) og 5)	II

1) Okkermålsætning. Dobbeltbetegnelsen --(F) angiver, at den fiskevandmålsætning o.a., som vandløbets fysiske forhold iøvrigt berettiger til, ikke kan opfyldes inden for planperioden pga. okkerpåvirkninger, og angives som okkermålsatte (F-målsatte) i indberetninger til EF jfr. EF-fiskevandsdirektiverne 78/659/EØF og 91/923/EØF.

2) B₀-målsætningens krav svarer - bortset fra krav, der direkte vedrører fisk - til kravene til B₁-målsætningen. Angives med B₁-målsætning i indberetning til EF jfr. EF-fiskevandsdirektiverne 78/659/EØF og 91/923/EØF.

3) Gennemsnittet af målte ferrojernkoncentrationer i perioden oktober til april.

4) Vurderes ud fra de op- og nedstrømsliggende vandløbs kapacitet til yderligere belastning.

5) Det eksisterende plante- og dyrelivs vilkår må ikke forringes.

6) Kortvarige udledninger af jernholdigt grundvand kan accepteres.

- Vandområdernes anvendelse - kvalitetsmålsætninger
- 3.1 Miljøkvalitetsmålsætninger for de enkelte vandområders anvendelse og tilstand.
- 3.1.1 For vandløbene fastsættes målsætninger for vandområders tilstand og anvendelse som vist på kortbilag.
- Kortbilagene i nærværende regionplantillæg 4.3 afløser sammen med kortbilagene i deltillæg 4.1 og 4.2 kortbilag A i den godkendte regionplan 1985-96.
- De fastsatte målsætninger for de enkelte vandområder lægges til grund ved myndighedernes behandling af sager efter miljøbeskyttelsesloven og øvrige lovgivning af betydning for vandområderne.
- Målsætningerne for de enkelte vandområders anvendelse og tilstand er bindende for kommunernes udarbejdelse af spildevandsplaner.
- De enkelte kommuners spildevandsplanlægning skal bringes i overensstemmelse med kvalitetsmålsætningerne og de i de følgende retningslinier fastsatte tidsfrister og krav til spildevandsbortskaffelse.
- Vandløb i de ydre koge i Tøndermarsken
- 3.1.2 Kanaler og skelgrøfter i de ydre koge i Tøndermarsken, d.v.s. Rudbøl Kog, Gl. Frederikskog og Ny Frederikskog målsættes til særligt naturvidenskabeligt interesseområde.
- På grundlag af områdernes enestående smådyrsliv og fugleliv samt ferskvandsbotaniske værdier har miljøministeriet ved godkendelsen af amtskommunens regionplan 1985-96 bemærket, at vandløbene i de ydre koge bør særskilt målsættes til "særligt naturvidenskabeligt interesseområde".
- Ifølge lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken er der truffet konkret afgørelse om sikring af bevandingssystemets fremtidige vedligeholdelse og drift samt om den fremtidige arealanvendelse i området.
- 3.2 Tilførsler af spildevand og forurenende stoffer til vandløbene
- Betegnelsen spildevand omfatter husspildevand, produktionsspildevand, vand fra rengøring af mælkerum og andet spildevand. Undtaget herfra er uforurenede overflade- og kølevand.
- Opfyldelsen af målsætningerne for tilstanden i vandløbene vil indebære følgende krav til spildevandsrensningen.
- Rensning af spildevand til vandløb
- 3.2.1 Spildevandsudledninger til vandløb fra kommunale spildevandsanlæg samt private virksomheder må ske under overholdelse af de rensningskrav og udlederkrav, som er fastsat i myndighedernes tilladelse til udledning af spildevand, herunder krav, som er fastsat i medfør af regeringens vandmiljøplan.

Spildevandet skal som minimum renses så godt, at vandløb får en forureningsgrad vurderet efter saprobiesystemet på II eller bedre,

Dette gælder også vandløb, der endnu ikke er særskilt målsatte.

Undtaget herfra er kun vandløb med lempet målsætning. I disse vandløb skal spildevand renses så godt, at forureningsgraden bliver II/III eller bedre.

Forureningsfølsomme vandløb

3.2.2. I særligt forureningsfølsomme vandløb (jvf. kortbilag 2) må fortsat udledes spildevand efter 1995, når der forinden er meddelt koordinerede udledningstilladelser til samtlige spildevandsudledninger til vandløbet.

Det betyder, at det gennem rensning eller andre foranstaltninger er sikret, at den enkelte udledning ikke, hverken alene eller sammen med andre udledninger kan have skadelig indflydelse på vandløbets forurenings-tilstand på noget tidspunkt efter 1995.

Hvor det ikke gennem rensningsforanstaltninger o. lign. er muligt at sikre målsætningernes opfyldelse, må spildevandet inden 1. januar 1995 som hovedregel bortskaffes ved anden foranstaltning end ved udledning til vandløbet.

De særligt forureningsfølsomme vandløb er vandløb, der er målsatte som gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk, vandløb, der målsat til at rumme et varieret dyre- og planteliv, men som ikke er egnet som levested for fisk, eller vandløb med en naturvidenskabelig målsætning, i hvilke vandføringen samtidig er så ringe, at hidtidige udledninger af delvis rensset eller urensset spildevand egentlig har været uforenelige med opfyldelse af målsætningen.

Retningslinierne skal sikre, at vandet i de rene vandløb forbliver rent, således at dette bidrager til, at de fastsatte målsætninger kan overholdes.

Desuden skal retningslinierne sikre, at de eksisterende spildevandsudledninger til de sårbare vandløb nedbringes, så de fastsatte målsætninger opnås og holdes.

Rensningsforanstaltninger, der med garanti vil sikre små følsomme vandløb mod tilførsler af spildevand, er foruden afskæring til anden recipient især nedsivningsanlæg, der kan etableres på næsten alle jordtyper.

Sandfilter og rodzoneanlæg kan efter nøjere undersøgelser/overvejelser på visse steder måske vise sig tilstrækkelige, men disse løsninger giver etableringsudgifter af mindst samme størrelse som nedsivningsanlæg.

De rensningskrav, der er fastsat som led i regeringens vandmiljøplan, er fastsat som landspolitiske minimums-krav til spildevandsrensningen. Kravene omfatter rensningsanlæg på og over 5000 personækvivalenter og forud-

sættes opfyldt ved udgangen af 1992.

Det forudsættes generelt, at de nødvendige foranstaltninger til rensning for opfyldelse af målsætningerne planlægges løbende, så de er udført og fungerer senest i løbet af 1995.

Hvor der fra en kommunes side senest 1. juni 1994 foreligger konkret forslag til rensning i oplandet til et sårbart vandløb (kortbilag 2), og kommunen dokumenterer, at rensningen er særligt kompliceret i oplandet, vil fristen for færdiggørelsen af de nødvendige rensningsforanstaltninger kunne udskydes til 1997 ved dispensation meddelt af amtsrådet.

Af hensyn til de berørte lodsejere er en afklaring i god tid før fristens udløb naturligvis ønskelig.

Regionplantillæg 4.2

3.2.3 Ligger vandløbet oven for en sø, målsat i regionplantillæg nr. 4.2 om overfladevandskvalitet i søer, henvises til retningslinie 2.2.1 i nævnte regionplantillæg, hvorefter der ikke til vandløbet må tilledes spildevand, som har betydning for forureningstilstanden i den nedenfor liggende sø.

Dette gælder uanset vandløbets målsætning. De omfattede vandløb ligger inden for de skraverede områder vist på kortblaget til regionplantillæg 4.2. søer.

For vandløb, der løber til søer, er det i regionplantillæg 4.2 om overfladevandskvalitet i søer forudsat, at retningslinierne bliver opfyldt senest ved udgangen af 1993.

Af hensyn til berørte lodsejere forudsættes det, at myndighederne i god tid inden fristen udløb griber ind i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser overfor alle udledninger, i det omfang disse ikke opfylder ovennævnte krav.

3.3 Nedbringelse af vandløbenes indhold af okker

Mindre okkerbelastning af vandløbene

3.3.1 Ved administration af okkerloven, vandløbsloven, miljøbeskyttelsesloven og vandforsyningsloven skal det sikres, at okkerbelastningen ikke medfører skadelige koncentrationsniveauer i vandløbene.

Det indebærer, at kravene i skemaet side 8 skal overholdes.

Desuden bør følgende tilstræbes:

- Vedligeholdelsen af vandløb, der er belastede med okker, skal foregå skånsomt og såvidt muligt manuelt, med efterladelse af grødebræmmer, således at kraftige vandstandssænkninger undgås og det sikres, at udfældning og bundfældning af jernforbindelser i vandløbene fremmes.

- Spuling eller mekanisk vedligeholdelse af rørlagte

vandløb og dræn- og afvandingssystemer skal foretages på en sådan måde, at skadevoldende surt eller jernholdigt vand ikke udledes til vandområder, men derimod udsprøjtes på marker eller opsamles på anden måde.

Retningslinien skal sikre, at vandløbskvaliteten og dermed levevilkårene for vandlevende planter og dyr ikke ødelægges af ny okkerbelastning.

Okkerrensning

3.3.2 Okkerbelastningen af vandløbene skal søges begrænset ved iværksættelse af okkerbekæmpende foranstaltninger ved veldefinerede okkerkilder af væsentlig betydning i det tempo økonomien gør det muligt.

Retningslinien er en tilkendegivelse af, at amtsrådet ønsker, at der efterhånden gennemføres okkerbekæmpelsesprojekter ved vandløb, der er okkerbelastede i uacceptabel grad i forhold til amtsrådets målsætninger og/eller, hvor okkerbelastningen er den eneste eller den væsentligste årsag til, at vandløbene ikke kan opfylde en målsætning som fiskevand.

Valget af bekæmpelseforanstaltning vil afhænge af forholdene ved det enkelte vandløb. I tydeligt afgrænsede okkerpotentielle å-dale tænkes gennemført projekter omfattende en hævnning af grundvandsstanden i området f.eks. ved udlægning af stryg og ændring i vedligeholdelsen (manuel grødeskæring).

I større sammenhængende okkerpotentielle områder lægges en bred vurdering af områdets landbrugs- og indgrebsmæssige muligheder til grund for bekæmpelsesforanstaltningerne.

3.4 Forbedring af de fysiske forhold i vandløbene

Ændret vandløbsvedligeholdelse

3.4.1 Varierede fysiske forhold i vandløbene skal sikres ved at tilrettelægge og gennemføre skånsom vandløbsvedligeholdelse i overensstemmelse med det enkelte vandløbs recipientkvalitetsmålsætning, behovet for vandafledning og vedligeholdelsesøkonomi.

Afledningsmæssige interesser vil blive afvejet med de øvrige samfundsøkonomiske hensyn ved fastlæggelsen af den moderniserede vedligeholdelsespraksis.

Tilrettelæggelsen af vedligeholdelsen sker med baggrund i det enkelte vandløbs regulativ. De nuværende regulativs bestemmelser er ikke alle forenelige med vandløbslovens formål.

Vandløbsmyndighederne er derfor pålagt at revidere vandløbsregulativerne. Disse regulativer udgør grundlaget for at gennemføre den fremtidige vandløbsvedligeholdelse under hensyntagen til både behovet for afledning af vand og til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten.

Varierede fysiske forhold i vandløbene er af afgørende betydning for bevarelsen af et alsidigt plante- og dyre-

liv, herunder for opretholdelse og etablering af naturlige fiskebestande.

Dette vil kunne opnås ved gennemførelse af mere skånsomme vandløbsvedligeholdelsesmetoder som grødeskæring i strømmende med efterladelse af grødebrømmer af varierende bredde langs bredderne, sten og grus på bunden, underskårne brinker og bredvegetation.

Herved sikres, at vandløbene efterhånden får et mere naturligt forløb med mange levemuligheder for planter og smådyr, flere fiskeskjul, ligesom eventuelle gydebanker ikke ødelægges.

Gennem løbende behandling af sager efter vandløbsloven arbejdes for, at de fysiske forhold, der opfylder målsætningen, tilvejebringes. Det betyder f.eks. at yderligere rørlægning af åbne vandløbsstrækninger må undgås, da vandløbets selvrensningsevne derved forringes.

Nye vandløbsregulativer

3.4.2 Ved revisionen af regulativerne for amtsvandløbene og ved vurdering af regulativer for kommunevandløbene skal udviklingen af mere naturligt stabile vandløb fremmes, således at den ønskede miljøkvalitetsforbedring (jf. kortbilag 1) opnås.

Regulativerne indeholder en række bestemmelser, der har direkte indvirkning på vandløbskvaliteten:

Bestemmelser om vandløbets skikkelse og/eller vandføringsevne, bestemmelser om vedligeholdelse (arbejdernes udførelse, bortskaffelse af fyld og grøde), ændring i retten til sejlads, restaureringsforanstaltninger, samt beplantning og bevarelse af skyggegivende vegetation.

Disse forhold vil for hver enkelt vandløbsstrækning nøje skulle sammenpasses med recipientkvalitetsmålsætningen.

Vandløbsrestaurering 3.4.3 Hvor det vil være påkrævet for at sikre vandløbets recipientkvalitetsmålsætning opfyldt og dets funktion som egnet levested for fisk og andre dyre- og plantearter, skal de nødvendige fysiske betingelser søges genskabt ved gennemførelse af tilstrækkelige restaureringsforanstaltninger i vandløbene.

De fysiske betingelser, som er nødvendige for at et alsidigt og varieret plante- og dyreliv kan etablere sig, søges tilvejebragt med bl.a. etablering af sandfang, udlægning af gydebanker og beplantning med skyggegivende buske og træer langs vandløbene, samt åbning af rørlagte strækninger og forlægning af vandløbsstrækninger til mere naturlige forløb m.v.

Behovet for gennemførelsen af disse restaureringsforanstaltninger vil blive belyst i den videre recipientkvalitetsplanlægning, samt gennem udarbejdelse og stillingtagen til nye vandløbsregulativer.

De nødvendige foranstaltninger vil af økonomiske hensyn skulle gennemføres over en årrække afhængig af de til rå-

dighed værende midler til formålet.

En del vandløbsstrækninger opfylder ikke målsætningerne som gyde- og yngelopvækstområder og laksefiskevand på grund af, at specielt vandrefiskenes opgang i vandløbene hindres af impassable spærringer.

Spærringerne, består overvejende af opstemninger, rørgennemføringer under veje og rørlagte vandløbsstrækninger, og er kun i ret få tilfælde udstyret med fisketrapper.

Det er derfor af væsentlig betydning for recipientkvalitetsmålsætningernes opfyldelse, at fiskenes frie vandring til vandløbenes gyde- og reproduktionsområder sikres samtidig med, at også smådyrsfaunaens spredningsmuligheder forbedres igennem etablering af fiskepas og vandløbsrestaureringer.

Opgaven påregnes løst i de nuværende (1993) amtsvandløb frem til 1995. I øvrige vandløb forudsættes vandløbsmyndigheden at udarbejde en prioriteret plan herfor, jf. miljøministeriets bekendtgørelse nr. 248 om tilførsel af spildevand til vandløb, søer eller havet m.v. § 6, stk. 2 pkt. 1.

3.5 Udnyttelsen af vandløbene.

Koordineret
pleje af
fiskebestandene

3.5.1 I vandløb og søer med en fiskevandsmålsætning søges gennemført en koordineret pleje af fiskebestandene i takt med, at vandområdernes kvaliteter gradvis opfylder recipientkvalitetsmålsætningens krav.

Retningslinien er tænkt som en henstilling til de foreninger, myndigheder og privatpersoner, der gennemfører udsætninger af fisk og anden fiskevandspleje, om at medvirke til en koordineret pleje af fiskebestandene i sønderjyske ferskvandsområder.

I vandløb, der er målsat som særligt naturvidenskabeligt interesseområde, bør der ikke udsættes fisk, med mindre det sker som led i en plan om at genoprette et alsidigt plante- og dyreliv.

Amtsrådet vil i fællesskab med øvrige interesserede myndigheder og organisationer forsøge at udarbejde en fælles handlingsplan for en koordineret pleje af fiskebestandene i de sønderjyske vandløbssystemer. Herigennem vil der kunne etableres en rig og alsidig fiskefauna og fiskeproduktion til gavn for natur- og miljøkvaliteten i almindelighed og for erhvervs- og fritidsfiskeriet i både fersk- og saltvand i Sønderjylland. Dette skal ses på baggrund af, at der i forbindelse med befolkningens fortsat øgede fritid vil være et stigende behov for udvidede muligheder for fritidsbeskæftigelse. Denne udvikling vil medføre stærkt øgede krav fra bl.a. lokalbefolkningen til de miljømæssige og rekreative kvaliteter i vandområderne. Ikke mindst vandløbenes muligheder for at kunne bidrage med alsidige naturoplevelser bl.a. gennem fritidsfiskeri vil kunne tilgodese disse behov.

3.5.2 Sejladsen på vandløbene er i medfør af vandløbsloven reguleret for at fastholde og forbedre vandløbene som levesteder for dyr og planter.

Der er foretaget en udpegning af de vandløb, hvor sejlads fremover er tilladt og de vandløb, hvor sejlads ikke kan tillades under hensyntagen til målsætningen (jf. kortbilag 4). Bestemmelserne vil løbende blive indarbejdet ved revision af regulativer for vandløbene.

På de strækninger, hvor sejlads er tilladt, vil der blive taget initiativ til at forbedre forholdene for de sejlede og samtidig kanalisere færdslen, så denne bliver til mindst mulig gene for lodsejerne. Udpegningen af vandløb til sejlads er sket under hensyn til, hvorledes de enkelte vandløbsstrækninger kan tåle sejlads udfra hensyn til de fysiske forhold og opfyldelse af målsætningen iøvrigt. Formålet er at imødegå konflikter, der kan komme på dette område i fremtiden. Lodsejere ned til vandløb vil i alle tilfælde fortsat have tilladelse til at sejle ud for egen ejendom, også hvor sejlads i øvrigt ikke tillades. Der vil blive fastsat øvre grænser for, hvor mange udlejningsfartøjer, der må være på de forskellige sejladvandløb.